

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění

Produkce

Bakalářská práce

Daňová asignace a divadlo

David Gerneš

Vedoucí práce: Ing. Jiří Pokorný

Oponent práce: Ing. Hana Vávrová, Ph.D.

Datum obhajoby: 7. 9. 2016

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMANCE ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

Dramatics arts

Arts management

Bachelor thesis

The Tax Assignment and Theater

David Gerneš

Supervisor: Ing. Jiří Pokorný

Opponent: Ing. Hana Vávrová, Ph.D.

Date of thesis defence: 7th of September 2016

Degree granted: BcA.

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Daňová asignace a divadlo“
Vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím
uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....

podpis diplomanta

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu práce panu Ing. Jiřímu Pokornému za cenné rady a trpělivost během psaní práce.

Dále bych rád poděkoval všem mým blízkým za psychickou a materiální podporu během celého studia a psaní závěrečné práce.

Abstrakt

Bakalářská práce si klade za cíl na základě analýzy systému podpory divadel v České republice, analýzy daňové soustavy České republiky a analýzy daňových asignací na Slovensku, vyzkoumat, zda by pro českou divadelní síť bylo toto opatření prospěšné a zda by stálo za to, zabývat se jeho zavedením do praxe. Práce se též zabývá dopadem zavedení asignace daně z příjmů na české veřejné rozpočty a průzkumem veřejného mínění. V rámci průzkumu bylo osloveno 120 respondentů, kteří byli dotazováni na jejich vztah ke kultuře a zda by byli pro zavedení možnosti asignace a na jakou oblast neziskového sektoru by přispěli. Na základě těchto kroků je pak navržen systém asignace vhodný pro Českou republiku.

Klíčová slova: daňová asignace, veřejný sektor, financování divadla

Abstract

Bachelor thesis aims based on an analysis support system theaters in the Czech Republic, the analysis of the tax system in the Czech Republic and analysis of tax assignments in the Slovak Republic, to investigate whether for the Czech theater network, this measure was beneficial and whether it would be worth it to deal with its introduction into practice. The thesis also examines the impact of the introduction of the assignment of income tax on Czech public budgets and polls. Within the survey sent to 120 respondents who were asked about their relationship to culture and whether they would be introducing a possibility for assignments and what area non-profit sector would contribute. On the basis of these steps is then designed a system of assignments suitable for Czech Republic.

Key words: tax assignment, public sector, theater funding

Obsah

Obsah	1
Seznam zkratk.....	2
Seznam příloh	3
1 Úvod	4
2 Vymezení pojmů a popis současné situace	6
2.1 Daňová soustava v České republice	6
2.2 Daňová asignace	11
2.2.1 Potencionální výhody daňové asignace	14
2.2.2 Potencionální nevýhody daňové asignace	15
2.3 Současná podoba financování kultury v České republice	17
2.4 Typy kulturních organizací v České republice.....	22
3 Daňová asignace v zahraničí	24
3.1 Assignace daně na Slovensku	25
4 Aplikace daňové asignace v České republice.....	36
4.1 Výzkum veřejného mínění.....	37
4.2 Výpočet nákladů na zavedení asignace	45
4.3 Výpočet potenciálních příjmů pro divadla	49
5 Závěr	53
Zdroje	55
Přílohy.....	62

Seznam zkratek

AS – Akciová společnost

ČR – Česká republika

ČS – Československo

ČSÚ – Český statistický úřad

DPFO – Daň z příjmů fyzických osob

DPPO – Daň z příjmů právnických osob

FO – Fyzická osoba

HDP – Hrubý domácí produkt

KČ – Koruna česká

MF ČR – Ministerstvo financí České republiky

ObZ – Obchodní zákoník

OPS/Ústav – Obecně prospěšná společnost/Ústav

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

PO – Právnická osoba

SKK – Slovenská koruna

SR – Slovenská republika

SRO – Společnost s ručením omezením

ZOK – Zákon o obchodních korporacích

ZS – Zapsaný spolek

Seznam příloh

Příloha 1: Schéma rozpočtového určení daní mezi lety 2013 – 2015

Příloha 2: Formulář pro dobrovolníky

Příloha 3: Objem financí jdoucích na kulturu v SR ze státního rozpočtu mezi roky 2011 – 2015

Příloha 4: Dotazník k průzkumu veřejného mínění

1 Úvod

Divadlo je nedílnou součástí kultury každého národa. Jedná se o aktivitu, jež je finančně velmi náročná a mnoho divadelních projektů není možno pokrýt vlastními výnosy.

Kulturní politika každé vyspělé země hovoří mimo jiné i o výši finanční podpory, která je v rámci státního rozpočtu přidělena na kulturu. Jedním z hledisek posuzování vyspělosti země je i údaj o výši takové částky uváděné obvykle v procentech.

Odborná veřejnost však neustále upozorňuje na nedostatek finančních prostředků, které jsou určeny na divadla. Výsledkem této skutečnosti jsou mnohdy značné potíže, které má mnoho nově založených spolků a dalších seskupení, které bez podpory státu, měst či obcí nemohou prakticky existovat. Důležitým momentem při přidělování státních či městských grantů jednotlivých žadatelům je tzv. *lidský faktor*. Každá organizace přidělující prostředky nejen na kulturu, ale i na ostatní neziskové aktivity, sestavuje komisi odborníků, ekonomů, politiků a dalších, kteří rozhodují o přidělení finančních prostředků žadatelům. Mnohdy rozhodnutí komisí není zcela objektivní a lidský faktor zde hraje velmi negativní roli.

Jedním ze způsobů, jak zavést do financování kultury prvek hospodářské soutěže a zároveň nechat rozhodovat o podpoře daných organizací širokou veřejnost, je možnost daňové asignace. Tato práce si klade za cíl na základě analýzy systému podpory divadel v ČR, analýzy daňové soustavy České republiky a analýzy daňových asignací na Slovensku, vyzkoumat, zda by pro českou divadelní síť bylo toto opatření prospěšné a zda by stálo za to, zabývat se jeho zavedením do praxe.

Úvodní kapitola se věnuje vymezení základních pojmů, které jsou v rámci práce používány. Konkrétně se jedná o samotný pojem asignace daně, dále pak vymezuje, co se myslí pod pojmy veřejné rozpočty a daně. Část kapitoly se věnuje historickému vývoji asignace a systému daňové soustavy v České republice. Mimo výše zmíněných témat se první kapitola zabývá klady a zápory daňové asignace a systémem financování kultury v ČR. Závěr kapitoly je věnován stručnému přehledu kulturních institucí, jež by mohly být potencionálními příjemci finančních prostředků z asignace daně a těch, s kterými se je možné setkat v rámci české divadelní sítě.

Druhá kapitola se věnuje zevrubné analýze systému daňových asignací na Slovensku. Je v ní zmíněn historický kontext, legislativní ukotvení a popsán systém, pomocí něhož lze daňovou asignací uplatňovat. V kapitole je též analyzována výše výnosů z asignace daně a predikce jejich vývoje v následujících letech.

Závěrečná kapitola se věnuje možnostem zavedení daňové asignace v České republice. Mimo výpočtu nákladů je zde vyhodnocen výzkum veřejného mínění, který byl prováděn v rámci této práce se 120 respondenty. Mimo analýzy vlastního výzkumu se závěrečná kapitola věnuje i podobným výzkumům, které vznikly v nedávné době. V závěru kapitoly je spočítán objem prostředků, která by eventuálně mohl směřovat na podporu divadel.

2 Vymezení pojmů a popis současné situace

Pro to, aby bylo možné zjistit, zda je daňová asignace cestou k vylepšení stavu financování českých divadel, je třeba definovat základní pojmy a fungování některých systémů v České republice (ČR). V rámci této kapitoly je popsána daňová soustava ČR. Dále se kapitola zabývá tím, co se rozumí pod pojmem veřejné rozpočty a co vlastně znamená samotný pojem daňová asignace a jaké jsou její výhody a nevýhody. Mimo to se tato kapitola věnuje stručnému popisu systému financování divadel v ČR.

2.1 Daňová soustava v České republice

Pro analýzu daňové soustavy je nejprve důležité správně vymezit některé pojmy. První pojem spojený s touto problematikou je samotná daň, na kterou lze nahlížet z mnoha úhlů pohledů. Většina ekonomů se drží definice, kterou uvádí ve své knize například Ochrana s Vítkem: „*Daň je definována jako neekvivalentní, povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu*¹.“

Mimo daní se v ekonomice objevují tzv.: „*kvazi daně*“. Tento pojem vysvětluje Vostrovská² jako povinné platby, které musí poplatník či plátce platit, ale v návaznosti na platbu existuje nárok na určité, předem stanovené plnění. Konkrétně jde o povinné zdravotní a sociální pojištění, poplatek za svoz komunálního odpadu, poplatek za televizi a rozhlas nebo povinné ručení u motorových vozidel.

Druhým pojmem, který si pro potřeby této práce zaslouží exaktnější vymezení je veřejný rozpočet. Podle Holmana³ lze vymezit veřejné rozpočty dvojím způsobem. Buď širokým, nebo úzkým ohraničením. Pokud jsou veřejné rozpočty úzce vymezeny, tak do nich patří pouze rozpočty samosprávných celků a státní rozpočet. V případě širokého vymezení do veřejných rozpočtů patří i rozpočty státních fondů⁴ a rozpočty zdravotní pojišťoven. Vostrovská⁵ dodává, že do širokého vymezení veřejných rozpočtů patří i rozpočty některých státních podniků.

---

¹ OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L., *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, 2010. str. 171, ISBN 978-80-247-3228-2

² VOSTROVSKÁ, Z., *Skripta 5HP324 kondiční kurz z praktické hospodářské politiky*, Praha: VŠE, 2015. str. 87 – 112

³ HOLMAN, R. *Ekonomie 4. aktualizované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-891-6

⁴ Mezi státní fondy patří například Státní fond kultury nebo Státní fond kinematografie. Celkově existuje v ČR 6 státních fondů. Mimo fondy označené slovem státní existují i další fondy spadající do široké definice veřejných rozpočtů. Těch je dalších 9. Celkem tedy v ČR existuje 15 fondů patřících pod veřejné rozpočty (MF ČR, 2015a).

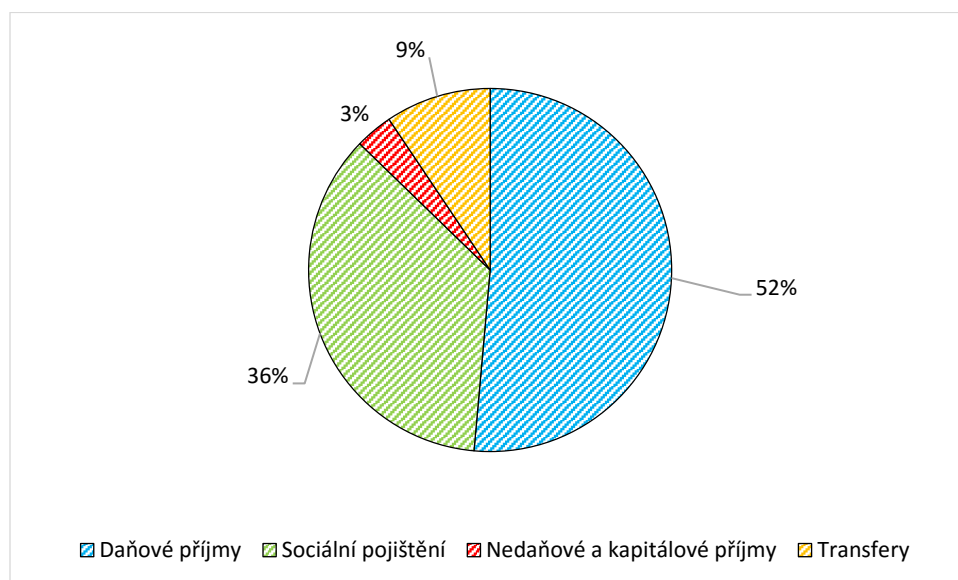
⁵ VOSTROVSKÁ, Z., *Skripta 5HP324 kondiční kurz z praktické hospodářské politiky*, Praha: VŠE, 2015. str. 87 – 112

Pro potřeby této práce jsou veřejné rozpočty vymezeny svoji úzkou definicí. Tedy se do veřejných rozpočtů zahrnují pouze rozpočty samosprávných celků a státní rozpočet.

Po objasnění, co se skrývá pod pojmy veřejné rozpočty a daně, již je možné přikročit k vysvětlení jejich vzájemného vztahu. Díky tomu bude možné lépe pochopit, jaké náklady jsou spojeny se zavedením daňové asignace a analyzovat, zda by výnosy pro neziskový sektor nebyly nižší než ztráta příjmů veřejných rozpočtů.

Poslední věta již napovídá, jaký je vztah mezi veřejnými rozpočty a daněmi. Právě výnosy z vybraných daní tvoří největší příjmy pro veřejné rozpočty. To dokazuje graf 1, který ukazuje podíl daní na příjmech státního rozpočtu.

Graf 1: Struktura příjmů státního rozpočtu v roce 2015 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR, 2015b⁶

Z grafu plyne, že daňové příjmy tvoří více než 50 % veškerých příjmů státního rozpočtu. Pokud by se mezi daňové příjmy počítalo i sociální a zdravotní pojištění, tedy příjmy z tzv.: „kvazi daní“, tak podíl daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu činí více než 80 %.

Pro přesnější představu lze uvést, že podle Ministerstva financí ČR (MF ČR) daňové příjmy pro státní rozpočet v roce 2015 dosáhly částky 575 mld. Kč, pokud nebylo

⁶ MF ČR, *Státní rozpočet v kostce*. Praha: Ministerstvo financí, 2015b, ISBN 970-80-85045-74-1

započítáno sociální a zdravotní pojištění. Po jeho započtení se hodnota příjmů vyšplhala až na 975 mld. Kč⁷.

U rozpočtů krajů a obcí, tedy zbylé části úzce definovaných veřejných rozpočtů, je situace ohledně podílu daní na celkových příjmech podobná. Je to dáno především rozpočtovým určením daní, na jehož základě je určeno, jaký podíl z daňových výnosů připadá vládě a jaká krajům a obcím. Některé daně náleží obcím a krajům ze sta procent⁸.

Samotnou daňovou soustavu v ČR pak lze rozdělit na daně přímé a nepřímé. Pro potřeby daňové asignace je nejpodstatnější dělení daních přímých, které lze rozdělit na daně z příjmů a majetkové daně. Daně z příjmu se pak dále dělí na daně z příjmu fyzických osob (DPFO) a daně z příjmů právnických osob (DPPO). Sazba DPFO je momentálně stanovena na 15 % a u DPPO je 19 %.

Daně z příjmů jak právnických tak i fyzických osob jsou z hlediska zavedení asignace daně zcela zásadní, jelikož právě z těchto daní je ono procento odečítáno. Teoreticky by bylo možné využít pro asignaci daně i jiné přímé daně, avšak z hlediska jednoznačnosti, přístupnosti pro většinu veřejnosti a periodicity jsou daně z příjmu nejvhodnější alternativou. Toto tvrzení lze doložit na jednoduchém příkladu. Pokud by například pro asignaci daně byla zvolena daň z nabytí majetku, tak by se určitě nejednalo o pravidelný odvod, který lze opakovat každý rok. Daň z nabytí majetku se totiž podle Kubátové⁹ řadí mezi daně bez zdaňovacího období, což znamená, že povinnost platby daně nastane kdykoliv, když nastane událost spojená s nabytím majetku např.: prostřednictvím dědictví. To by vedlo právě k nerovnoměrným odvodům ve prospěch neziskových organizací.

U dalších přímých daní je situace obdobná, proto je jedinou vhodnou alternativou pro asignaci daně daň z příjmu. Proto se následující část práce věnuje historickému vývoji DPPO a DPFO mezi lety 1993 až 2016. Rok 1993 byl zvolen jako startovací čára, jelikož v právě tomto roce vznikla samostatná ČR. Zároveň v tomto roce již naplno pokračovala transformace ekonomiky z centrálně řízené na tržní. Navíc od tohoto roku

---

⁷ Tamtéž.

⁸ Příkladem takové daně je daň z nemovitých věcí, která se až do roku 2014 nazývala daň z nemovitosti a její výnos náleží ze 100 % obci, na jejímž katastru daná nemovitost stojí (Finanční správa, 2016a).

⁹ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, ISBN 978-80-7357-574-8

se začaly vyvíjet ekonomiky ČR a Slovenska rozdílně a lze tak komparovat, kam obě země došly v daňové politice.

Až do roku 2007 existovalo v ČR progresivní zdanění¹⁰, což znamená, že výše sazby daně se mění v závislosti na výši příjmu poplatníka¹¹. V každém roce též docházelo ke změnám ve výši příjmu, který určoval, do jaké skupiny bude poplatník daně patřit. Od roku 2008 až do současnosti je u DPFO vyměřována rovná daň pro všechny osoby ve výši 15 %. Oněch 15 % je pak vyměřováno z tzv.: „*superhrubé mzdy*“. Ta je v §6 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů definována takto: „*Superhrubá mzda je hrubá mzda (tj. mzda nesnížená o částky pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které je povinen srážet a odvádět za zaměstnance zaměstnavatel) zvýšená o částky odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které je v důsledku těchto vyplácených mezd povinen platit zaměstnavatel sám za sebe.*“¹² Jako jistý prvek regrese lze chápat solidární daň ve výši 7 % z měsíčního příjmu nad 103 768 Kč¹³.

DPPO byla vždy konstruována jako rovná daň. Do roku 1999 byla sazba daně stanovena ve výši 35 %. Od té doby docházelo ke snižování sazby až na nynějších 19 %¹⁴.

Na první pohled se jedná o ideální situaci, kdy neexistuje takřka žádná daňová distorze a navíc dochází ke snižování daňové zátěže. Avšak například firmy podnikající v energetickém průmyslu a korporátní firmy žijí v nejistotě, kdy tu a tam chtějí zákonodárci zavést zvláštní sazbu pro tyto subjekty.

Do přímých daní dále patří již zmíněná daň z nemovitých věcí, silniční daň a daň z nabytí majetku. Ještě do nedávna však existovala daň darovací, daň dědická a daň z převodu nemovitosti. Tyto daně však byly přesunuty právě pod daň z nabytí majetku.

---

¹⁰ Mimo progresivního zdanění existuje rovné zdanění a degresivní zdanění. Poslední případ znamená, že s narůstající výší příjmu klesá sazba daně. Degresivní forma zdanění se v praxi příliš nepoužívá. Dle liberálních teorií by měl tento typ zdanění nejvíce motivovat k práci, jelikož při vyšším příjmu by poplatníci měli odvádět menší finanční obnos (Kubátová, 2010).

¹¹ V případě DPPO je plátcem a poplatníkem tatáž osoba.

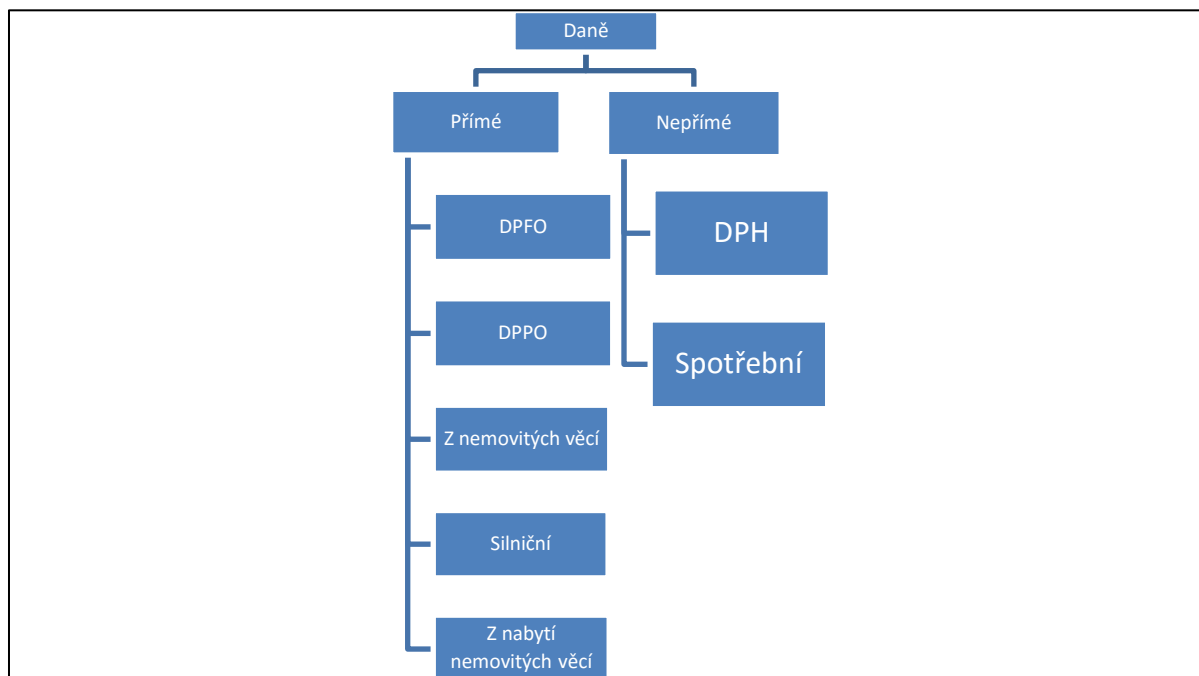
¹² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v příslušných novelizacích

¹³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v příslušných novelizacích

¹⁴ FINANČNÍ SPRÁVA, *Rozpočtové určení daní 2013-2015*, [online], Finanční správa, 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/danovy-system-cr/rozpoctove-urceni-dani>

Nepřímé daně tvoří daň z přidané hodnoty (DPH), daň spotřební a daň ekologická. Kompletní rozdělení daní v ČR ukazuje schéma 1.

Schéma 1: Daňová soustava ČR v roce 2015

Zdroj: Vlastí zpracování dle dat Finanční správa, 2016b¹⁵

Česká daňová soustava má podobnou strukturu a výši odvodů jako většina vyspělých zemí. To je dáno především globalizačními vlivy a daňovou konkurencí společně s daňovou harmonizací, což společně vede ke sjednocování a zestejňování daňových systémů všech tržních ekonomik. Mitchell definuje daňovou konkurenci takto: „*Daňová konkurence vzniká tehdy, když lidé mohou snížit svou daňovou zátěž přesunutím kapitálu nebo práce z vysoce zdaněných jurisdikcí do oblastí s nižším zdaněním.*”¹⁶

Lze ji vysvětlit jako jev, kdy si země navzájem konkurují, aby přitáhly plátce daní do své země. Děje se tak pomocí snižování daňové zátěže. To v konečném důsledku vede ke sjednocení daní ve většině otevřených ekonomik.

Daňová kooperace je pak pravý opak. Zjednodušeně se jedná o jakýsi kartel mezi zeměmi, kdy se státy domluví na jednotné výši daní. Oba tyto jevy pak vedou

¹⁵ FINANČNÍ SPRÁVA, *Daně*. [online], Finanční správa, 2016b, [citováno 23. 3. 2016] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane>

¹⁶ MITCHELL, D. *Tax Competition and Fiscal Reform: Rewarding Pro-Growth Tax Policy*. . [online], CATO Institut, 2. 11. 2015a, [citováno 22. 3. 2016] dostupné z: <http://object.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/papers/russiaconference/mitchell.pdf>

ke stejnému cíli, ovšem efektivita je různá. V obou případech dojde ke sjednocení výše daní, jen s tím rozdílem, že u daňové kooperace nevzniká pareto optimální situace.

2.2 Daňová asignace

Daňová asignace je jedním ze způsobů, jak umožnit daňovým poplatníkům, aby rozhodovali o tom, na jaký účel poplyne část jejich daní. Do jisté míry se jedná o vnesení prvku hospodářské soutěže do neziskového sektoru. To je dáno především tím, že neziskové organizace musí soutěžit o přízeň daňových poplatníků, což se může odrazit snížením neefektivity vzniklé dotacemi. Navíc lze tento systém považovat za spravedlivý z hlediska rozdělování, jelikož nemůže docházet k prosazování vlivů zájmových skupin, dobývání renty¹⁷ a zvyšování byrokracie.

Podle Širokého¹⁸ se jedná o situaci, kdy je daňovému poplatníkovi umožněno rozhodnout, kam bude plynout část výnosů z jeho daně. Část daně, o které poplatník rozhoduje, je nejčastěji určena procentem, ale může být určena i pevnou částkou. Jedinou podmínkou pro to, kam může poplatník poslat své část svých daní, je to, že částka musí být poskytnuta neziskovým organizacím. V některých evropských státech již tato možnost existuje.

Jako první zavedly daňovou asignace země, jež leží v jižní části Evropy a jejichž obyvatelstvo je silně věřící. Konkrétně se jednalo o Itálii a Španělsko¹⁹. Právě v těchto zemích byly poprvé zavedeny daňové asignace, aby pomocí nich byla financována církev²⁰.

Španělsko zavedlo tuto možnost v roce 1988, kdy svým občanům umožnilo odvést z daně z příjmu 0,5 % ve prospěch církevních institucí. Itálie ho následovala v roce 1990, kdy dala možnost nakládat svým občanům s 0,8 % za stejných podmínek jako ve Španělsku²¹.

---

¹⁷ V originále „*rent seeking*“. Tento pojem zavedl do ekonomické terminologie v roce 1980 Gordon Tullock. Zjednodušeně se jedná o situaci, kdy zájmová skupina vynakládá velké materiální nebo finanční prostředky na to, aby se stal výhradním nebo hlavním příjemcem dotací či jiné výhody plynoucí z regulace. V originále „*rent-seeking*“ (Henderson, 2008).

¹⁸ ŠIROKÝ, J. a KOL., *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. PRAHA: C. H. Beck, 2008, str. 124 – 125, ISBN 978-80-7400-005-8

¹⁹ V obou těchto zemích přesahuje počet občanů hlásících se ke křesťanství 70 % populace (Evropská komise, 2005).

²⁰ ŠIROKÝ, J. a KOL., *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. PRAHA: C. H. Beck, 2008, str. 124 – 125, ISBN 978-80-7400-005-8

²¹ BOUKAL, P., *Fundraising pro neziskový sektor*, Praha: Grada Publishing, 2013 str. 214 – 215, ISBN 978-80-247-4487-2

Od té doby zavedly možnost daňové asignace mnohé státy. Například Slovenská republika, Maďarsko, Polsko nebo Litva. Vlády jednotlivých zemí, které ve svém právním rámci mají zahrnutou daňovou asignaci, upravují pouze výši procenta, o kterém poplatníci smí rozhodovat a oblasti, kam mohou dané procento poskytnout. Nejčastěji se jedná o oblast kultury, sportu, církví, zdravotnictví a charity²².

ČR patří mezi země, ve kterých se daňová asignace nevyužívá. To však neznamená, že by tato možnost nebyla v odborných a politických kruzích hojně diskutována. Jako možnost pro financování církevních institucí byla tato možnost navrhována již na počátku devadesátých let dvacátého století. Avšak nakonec bylo od tohoto nápadu upuštěno. Politická garnitura se k možnosti daňové asignace vrátila až v roce 2001, kdy byl v Poslanecké sněmovně předložen návrh zákona o asignacích. V něm bylo navrženo, že fyzické osoby (FO) by mohly rozhodovat až o 7 % své DPFO. Oněch 7 % mělo být podmíněno tím, že fyzické osoby musely na dani odvést alespoň 7 200 Kč s tím, že poplatník mohl asignovanou částku rozdělit mezi více organizací. Bohužel se jednalo o zákon navrhovaný opozičními poslanci, s kterým vláda nesouhlasila, což byla příčina, proč se zákona nedostal ani do druhého čtení²³ v Poslanecké sněmovně ČR, kde měla vládní koalice většinu.

Po roce 2001 a neúspěšném návrhu opozičních poslanců, se začal připravovat nový návrh, který počítal s 1% asignací DPFO. Tento návrh vznikl ve spolupráci neziskových organizací s názvem Fórum dárců a Iniciativa pro 1 %, ani tento návrh však nakonec nebyl realizován. Poté následovaly další pokusy, které měly zavést asignaci daně do praxe, avšak žádný z nich nedopadl úspěchem²⁴.

V rámci této práce je analyzován dopad 1% a 2% asignace DPFO, přičemž takto získané prostředky by mohli daňoví poplatníci odkázat ve prospěch kulturních organizací, sportovních klubů, vzdělávacích a vědeckých institucí, organizací zabývajících se léčbou a péčí o nemocné a seniory, charitativních organizací, ostatních neziskových organizací a církví, které jsou v registru Ministerstva kultury ČR (MK ČR).

---

²² Slovenští občané smí poskytovat 2 % pro církevní, sportovní, kulturní, vzdělávací, charitativní, environmentální, zdravotnické a charitativní neziskové organizace.

²³ VRBÍKOVÁ, A., *Daňové asignace jako možný zdroj financování nevládních neziskových organizací*, Diplomová práce na Fakultě podnikohospodářské, Praha: VŠE, 2013. str. 31 - 32

²⁴ Tamtéž.

Daňové asignace lze zařadit mezi určitou formu veřejné podpory. Za veřejnou podporu mimo asignaci daní lze ještě označit dotace, daňové úlevy a osvobození od daňové povinnosti. U každého z těchto opatření je možné sledovat různé možnosti vlivu na udělenou dotaci ze strany poplatníka a státu. Mimo míry vlivu je též různá zaangażovanost poplatníka na tom, kam finanční podpora půjde²⁵.

Tabulka 1 zachycuje komparaci veřejných dotací, asignací daní a daňových úlev. Komparace je prováděna ve třech kritériích. Konkrétně v oblasti účasti a vlivu státu, účasti a zainteresovanosti poplatníka a motivaci poplatníka. Samozřejmě, že v praxi se je možné setkat i s dalšími možnostmi veřejné podpory, například bezplatného pronájmu veřejných prostor nebo bezúročné půjčky. Pro potřeby této práce je však jako veřejná podpora chápána jen jedna ze tří výše zmíněných situací. Komparace je provedena z pohledu daňového poplatníka, proto je u daňových zvýhodnění porovnávána možnost slevy na dani při poskytnutí daru.

---

²⁵ PŘIBYL, J., *Daňové asignace v ČR* In *Theoretical and Practical Aspects of Public Finance* Praha: Oeconomica, 2006, ISBN 80-245-1032-4

Tabulka 1: Komparace tří hlavních druhů veřejné podpory

Druh podpory	Vliv státu na poskytnutí a následnou kontrolu	Zainteresanost poplatníka	Motivace poplatníka
Veřejné dotace	Stát dotace rozděljuje a kontroluje jejich využití	Nulová, jelikož se rozhodování účastní jen v rámci volebního cyklu	Nulová, jelikož se rozhodování účastní jen v rámci volebního cyklu
Daňové asignace	Stát nerozhoduje o přidělení prostředků, ale kontroluje jejich využití	Nižší, jelikož odvádí prostředky, o které by přišel	Vysoká, jelikož tak i tak daň odvede
Daňová úleva pro poskytnutí darů	Stát zasahuje do procesu pouze prostřednictvím tvorby legislativy a zpětné daňové kontroly	Vysoká, jelikož se jedná o jeho vlastní prostředky	Závisí na velikosti daňové zátěže

Zdroj: Vlastní zpracování dle Příbyl, 2006²⁶

Podle tabulky 1 se daňové asignace hodí jako doplněk systému podpory neziskových organizací. Oproti veřejným dotacím vnáší do systému podpory neziskových organizací z veřejných zdrojů určitou dávku svobody a možnost participace daňových poplatníků. Na druhé straně však nenutí daňové poplatníky, aby investovali vlastní prostředky.

2.2.1 Potencionální výhody daňové asignace

Daňové asignace ovlivňují jak systém podpory neziskových organizací, tak i celou ekonomiku. Tu ovlivňují především prostřednictvím dopadu na daňový systém. Následující dvě podkapitoly se věnují analýze výhod a nevýhod daňové asignace.

Mezi největší pozitiva pojící se s daňovou asignací patří možnost rozhodování daňových poplatníků o určení části daně. Díky tomu se mohou dočkat podpory i neziskové organizace, které by na podporu nedosáhli. Jedná se také o další zdroj příjmů, což by mohlo být chápáno jako diverzifikace příjmů neziskových organizací, čímž by se snížila závislost na dosavadních peněžních tocích. Dále toto opatření může vnést do neziskového sektoru jistou míru tržního prostředí, díky tomu, že neziskové organizace budou muset soutěžit o přízeň svých potencionálních donátorů.

---

²⁶ Tamtéž.

Mezi další výhody daňové asignace patří těsnější pouto mezi neziskovými organizacemi a ostatními občany. Díky tomu je možné, že lidé, kteří poskytují neziskovým organizacím určité procent ze své daně z příjmu, se zapojí do fungování organizace i jinak. Například se mohou stát jejími členy. V tomto ohledu však může vznikat jisté riziko, které je spjato se záměnou pojmu dar a daňová asignace. To potvrzuje Bárta²⁷ ve svém článku věnujícím se možným kladům a záporům daňové asignace. Ten upozorňuje, že na Slovensku po zavedení asignací začaly neziskové organizace žádat firmy o příspěvky, což vedlo ke zmatení pojmů, jelikož firmy si myslely, že tyto prostředky budou muset vydat nad rámec daňových odvodů. Proto je důležité, aby zavedení daňové asignace bylo spjato s dostatečnou osvětou, jak ze strany státu, tak i neziskových organizací.

Jako pozitivní aspekt zavedení daňové asignace lze též chápat zbavení se tzv. *dobývání renty* a vlivu zájmových skupin. To je dáno především konstrukcí asignace daně. Jedná se sice stejně jako u grantů a či dotací o veřejnou podporu, avšak o umístění nerozhoduje úzká skupina osob, touto skupinou jsou myšleni úředníci a členové grantových komisí. O udělení dotací rozhoduje každý daňový poplatník sám a v takovém případě jsou transakční náklady na ovlivnění darujícího natolik vysoké, že se nevyplatí příjemcům dotace bojovat prostřednictvím lobbingu o přidělení dotace a jedinou formou tak může být reklama a kvalita služeb.

Poslední výhodou může být fakt, že díky zavedení daňové asignace začnou neziskové organizace mezi sebou více soutěžit, aby zaujaly potencionální dárce, což může vést ke vzniku nových projektů a zkvalitnění služeb v některých oblastech neziskového sektoru.

2.2.2 Potencionální nevýhody daňové asignace

Daňová asignace, má jako každé opatření, i své odpůrce. Následující podkapitola se zabývá právě oněmi negativními aspekty spojenými se zavedením daňové asignace.

Kritici daňových asignací nejčastěji argumentují tím, že odporují samotné podstatě a definici daně, zejména pak tomu, že se jedná o neúčelovou a neekvivalentní platbu. S tímto tvrzením nelze nesouhlasit, avšak ona samotná definice daně je spíše akademickou záležitostí a v praxi existuje mnoho příkladů toho, kdy byla tato definice

---

²⁷ BÁRTA, J., *Daňové asignace - přínos či riziko?*, [online], ECONET, 2004, [citováno 27. 9. 2016] dostupné z: http://ecn.cz/txt_kom_full.stm?x=184745

porušena. Jako příklad za všechny lze uvést, dnes již opět zrušenou, důchodovou reformu²⁸.

S tím, že se změní podstata daně jako takové, souvisí i druhý argument používaný proti zavedení daně. Ten spočívá v tom, že zavedení daňové asignace by ještě více zkomplikoval daňový systém v ČR a zároveň zavedení a následný provádění daňových asignací by bylo spjato s vysokými administrativními náklady a zvýšením byrokracie.

Ona komplikace daňového systému a časté změny²⁹ jsou v ČR jakýmsi koloritem a jdou proti jednomu ze základních národohospodářských principů při konstrukci daně, jelikož daňový systém by měl být co možná nejstabilnější a přehledný, tak aby daňový poplatník stíhal sledovat změny a zvládl se v něm orientovat³⁰.

Na rozdíl od zvyšování sazeb či jejich změn, však lze říci, že tato možnost by pro daňové poplatníky měla být spíše příjemná. Výzkumem toho, co si o možnosti zavedení daňové asignace občané myslí se věnuje kapitola 4. ČR má v případě administrativních nákladů a strachu ze zvýšení byrokracie tu výhodu, že se může inspirovat u svých sousedů. Konkrétně u Slovenska, s kterým byla až do roku 1993 v jednom státě a tudíž jsou ekonomiky obou států velice podobné.

Ze strany neziskových organizací panují obavy především ze dvou možných věcí. První se týká zneužití institutu asignace daně. A to tím, že budou zakládány účelové neziskové organizace, které budou mít jediný reálný účel, jímž bude získání prostředků z asignace daně. Zde je možné zavést buď povinnost vícezdrojového financování pro příjemce podpory z asignace daně. Druhou možností je vyhotovení seznamu neziskových společností, kterým je možné podporu poskytnout. Tento seznam by byl vyhotoven podle rejstříků státní správy, s tím, že daná organizace by musela být vedena v rejstříku déle než tři roky.

---

²⁸ V rámci tzv.: *velké důchodové reformy*“ bylo občanům umožněno, aby vyvázali 3 % z 28% sazby sociálního pojištění, pokud navýší 2 % ze svého. Takto získané finanční prostředky mohli obyvatelé investovat do penzijních fondů. Na konci roku 2015 pak byl Poslaneckou sněmovnou a následně Senátem ČR tzv.: *druhý pilíř*“ důchodového systému zrušen (MPSV ČR, 2012 a Vojíková, 2016).

²⁹ To lze doložit na zákoně o dani z příjmu, který byl od roku 1992 již 180krát novelizován (Štěpánek, 2015).

³⁰ KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, ISBN 978-80-7357-574-8

V obou případech se však jedná o narušení jedné z největší výhody asignace daně, která spočívá v tom, že se k veřejné podpoře mohou dostat i organizace, které nedosáhnou na granty a dotace, což je většinou problém malých organizací nebo nově vzniklých.

Dále mezi nevýhody daňové asignace patří nedokonalá informovanost daňových poplatníků, možnost nátlaku zaměstnavatelů z neziskového sektoru na své zaměstnance, aby využili možnost asignace ve prospěch dané organizace a nemožnost zapojení všech občanů

2.3 Současná podoba financování kultury v České republice

Divadelní tvorba je společně audiovizuální tvorbou a kulturním dědictvím jednou z nejnápadnějších ukazatelů identity daného národa. Tato podkapitola se krátce věnuje systému financování kultury v ČR a dále pak detailněji systému financování divadel.

Před zahájením samotné analýzy financování kultury v ČR je důležité si ujasnit, co je pod pojmem kultura rozuměno. V této práci je pojem kultura vymezen oblastmi, které používá Český statistický úřad (ČSÚ). Podle ČSÚ patří do kultury tato odvětví: kulturní dědictví, interpretační neboli scénické umění, vizuální (výtvarné) umění, architektura, reklama, umělecké vzdělání, správa kultury včetně její podpory, periodický a neperiodický tisk a audiovizuální a interaktivní média³¹.

Na první pohled se jedná o velice širokou skupinu, kterou však lze dle ČSÚ³² rozdělit na odvětví, která jsou zisková a na nezisková. Do ziskových patří především reklama nebo architektura. Naopak do neziskového patří především interpretační umění nebo kulturní dědictví.

Pro potřeby této práce je důležité vysvětlit, co se rozumí pojmem interpretační umění, které je též někdy nazýváno živým nebo interpretačním uměním. Pod tímto pojmem jsou označeny především divadelní představení různého druhu a hudební produkce.

Financování kultury v ČR respektive i v bývalém Československu (ČS) lze rozdělit do tří velkých skupin. První skupinu tvoří systém, jenž fungoval v rámci centrálně řízené ekonomiky do roku 1989. Druhý systém trval krátkou dobu a dá se označit za

---

³¹ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2013*. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

³² Tamtéž.

jakýsi most mezi systémem v centrálně plánované ekonomice a dnešním systémem v tržní ekonomice. Jedná se o čas, během nejživelnější transformace české ekonomiky a dá se říci, že končí rozdělením ČS na dva samostatné státy. Poslední systém tvoří již zmíněný způsob financování kultury v tržní ekonomice. Pro potřeby této práce je nejdůležitější podpora kultury v tržní ekonomice. Proto se tato kapitola věnuje hlavně této části a to hlavně v letech 2010 – 2013 a to z toho důvodu, že do 30. 3. 2016 nebyla dostupná novější, relevantní data.

Do roku 1989 byla v ČR veškerá profesionální kulturní činnost v monopolním držení státu. Díky tomu i zdroje financování byly rozděleny jen na dvě poloviny. První polovinu tvořila podpora z veřejných rozpočtů a druhou výnosy ze vstupného, tedy na příjmy od domácností³³.

V roce 1989 došlo podle Nekolného³⁴ k diverzifikaci a stratifikaci kulturních služeb. Nastalo dělení na ziskové a neziskové subjekty.³⁵ Díky vzniku neziskových subjektů bylo třeba najít způsoby, jakým budou tyto subjekty financovány.

Tím, že se liberalizovala celá ekonomika a došlo k transformaci z centrálně řízené ekonomiky na tržní systém, tak nastal i zvrat ve struktuře financování kultury.

Největším přispěvatelem se stal soukromý sektor, který se na financování kultury v roce 2011 podílel 68 %, což odpovídá částce 159 mld. Kč. Podíl veřejných rozpočtů a domácností na podporu kultury byl v ČR přibližně stejný. Celkově byla v roce 2011 v ČR alokována na kulturu částka ve výši přesahující 233 mld. Kč³⁶.

V roce 2013 došlo k poklesu objemu financí alokovaných na kulturu oproti roku 2011. Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2013 hodnoty 219,3 mld. Kč. Graf 2 ukazuje strukturu výdajů na kulturu v roce 2013.

---

³³ Do této skupiny patří i svépomoc, která byla před rokem 1989 běžným způsobem podpory.

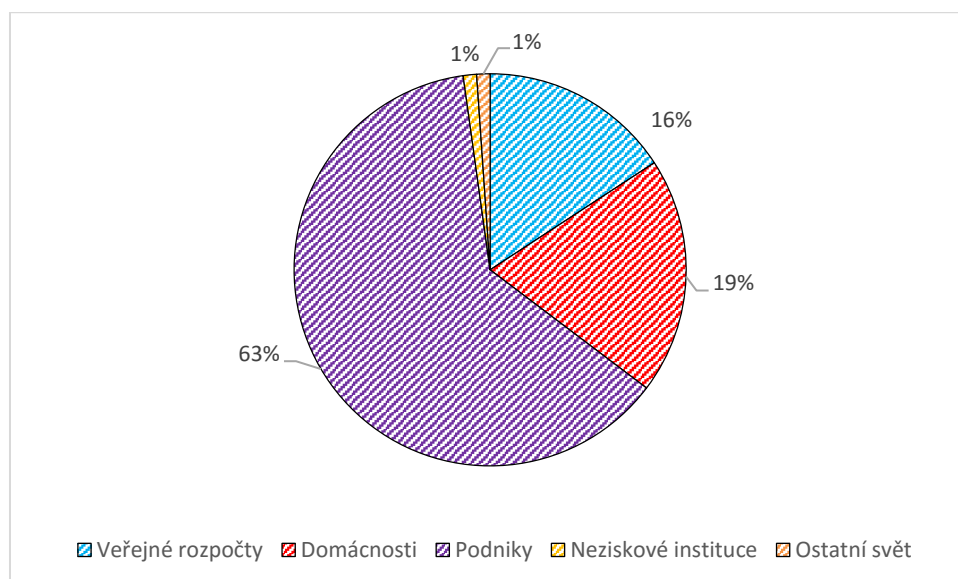
³⁴ NEKOLNÝ, B., *Divadlo v České republice po roce 1989*. In. NEKOLNÝ, B., *Divadelní systémy a kulturní politika*, str. 9 – 47. Praha: Divadelní ústav, 2006a. ISBN 80-7008-197-X

³⁵ Na mezinárodním poli se pro neziskové subjekty užívá označení „*non-govermenttal orgnization*“.

³⁶ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2011*. . [online], Praha: Český statistický úřad, 2013, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: : <http://notes3.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3318-13>

Graf 2: Struktura financování kultury v ČR v roce 2013 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2015³⁷

Z grafu lze vyčíst, že nejvíce peněz na kulturu dávaly soukromé subjekty. Ty měly 63% podíl na celkových výdajích na kulturu v roce 2013. To odpovídá částce 138,6 mld. Kč. Tento údaj je však dosti zavádějící, jelikož většina z těchto prostředků plyne do ziskové části kulturního odvětví. Konkrétně tyto prostředky plynou do reklamy, médií, architektury a výtvarného umění. Naopak jen minimálně se podniky podílí na podpoře interpretačního umění a dalších neziskových oblastí kulturního odvětví. V neziskové oblasti je největším donátorem kultury stát, ten podle ČSÚ³⁸ dává do neziskové části kulturního odvětví až 74 % veškerých prostředků alokovaných na tuto oblast. Podle ČSÚ³⁹ se podniky podílí na podpoře neziskového kulturního sektoru jen asi 1 % z veškerého objemu.

Pro kulturu je alarmující fakt, že oproti roku 2010 došlo k poklesu výdajů u většiny segmentů. Největší je tento pokles u nestátních organizací, které v roce 2013 vynaložily na kulturu jen asi 38 % výdajů oproti roku 2010. Pokles nastal také

³⁷ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2013*. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

³⁸ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2013*. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

³⁹ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2011*. . [online], Praha: Český statistický úřad, 2013, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: : <http://notes3.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3318-13>

u podniků. Je to dáno především ekonomickou krizí, která ještě v roce 2013 byla v ČR přítomna⁴⁰.

Naopak výdaje z veřejných rozpočtů ve sledovaném období vzrostly o 343 mil. Kč. Celkový objem prostředků alokovaných na kulturu z veřejných rozpočtů činil 34,6 mld. Kč, což je asi 2,16 % veřejných rozpočtů⁴¹.

Na celostátní úrovni je garantem podpory kultury Ministerstvo kultury ČR, které vytváří koncepce a programy na podporu různých druhů kultury, dále se zabývá reprezentací kultury ČR v zahraničí, podporou církví⁴² nebo podporou pedagogické činnosti v oblasti kultury. MK ČR ročně hospodaří s rozpočtem, který se pohybuje kolem 10 mld. Kč. Konkrétně v roce 2015 dosahoval výše 10,74 mld. Kč⁴³.

Z rozpočtu se financují běžné provozní výdaje MK a mandatorní výdaje. Zbylé finanční prostředky rozdělují MK pomocí 30 dotačních programů. Mimo vypsání dotačních programů podporu MK kulturu prostřednictvím Státního fondu kinematografie (SFK) a Státního fondu kultury (SFKL)⁴⁴.

Na živá umění, do nichž jsou řazeny i divadla však příliš finančních prostředků nezbyvá, kdy na jejich podporu šlo v roce 2015 604 mil. Kč, což je částka takřka srovnatelná s výdaji Hlavního města Prahy na kulturu. Pohled na výši podpory divadel z fondů MK je ještě žalostnější. Na program podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních orchestrů a pěveckých souborů bylo v roce 2015 vyčleněno pouze 75 mil. Kč⁴⁵.

K oněm 75 mil. je ještě třeba připočíst 3 mld. Kč, které jdou z rozpočtu MK pro jejich příspěvkové organizace. Z této částky dostává kolem 600 mil. Kč Národní divadlo v Praze⁴⁶.

---

⁴⁰ ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2013*. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

⁴¹ Tamtéž

⁴² Díky schválení zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, by mu měla tato povinnost do budoucna odpadnout.

⁴³ MK ČR, *Rozpočet pro rok 2015*, [online], Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2015, [citováno 11. 12. 2015] Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/povinne-zverejnovane-informace/Schvaleny-rozpocet-2015---Ukazatele_1.pdf

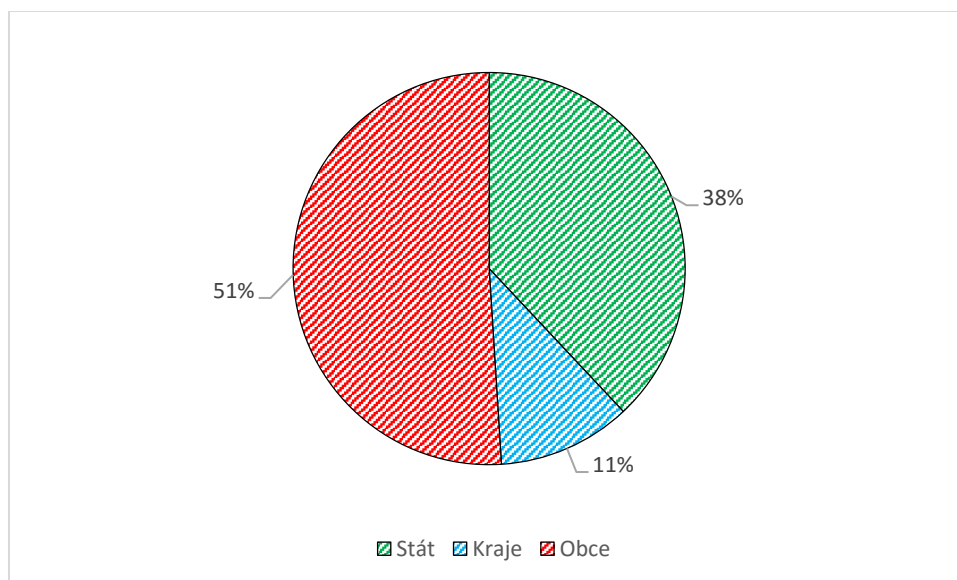
⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ ND, *Výroční zpráva za rok 2014*. [online], Praha: Národní divadlo, 2015, [citováno 11. 12. 2015] Dostupné z: <http://www.narodni-divadlo.cz/uploads/assets/vz-2014-web.pdf>

Hlavní břímě na financování kultury nesou nižší správní celky. Především tedy obce, jelikož kraje se na výdajích na podporu kultury podílí pouze 11 %. Naopak obce dávají na kulturu až 51 % všech výdajů⁴⁷. Graf 3 ukazuje strukturu výdajů na kulturu z veřejných rozpočtů v roce 2010.

Graf 3: Struktura výdajů na podporu kultury z veřejných rozpočtů v ČR v roce 2010 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Nekolný a Žáková, 2011⁴⁸

Z celkového objemu financí jdoucí na kulturu, se k divadlům dostane asi 3,378 miliardy Kč. Takový poměr byl v roce 2011. Při vzetí v úvahu, že v ČR existovalo v roce 2012 bez stagion 144 divadel, tak příspěvek na jedno divadlo by činil 23 mil. Kč⁴⁹.

Kulturní odvětví v ČR je značně heterogenní, což lze ukázat například na ukazateli průměrné mzdy, která se v roce 2013 pohybovala od 14 000 do 34 000 Kč. Podobně je tomu u míry soběstačnosti, ta se pohybuje od 31 do 100 %. Některé organizace mimo pokrytí nákladů vykazují i zisk v řádu desítek procent. Tabulka 2 ukazuje porovnání některých výkonnostních ukazatelů jednotlivých kulturních odvětví.

⁴⁷ NEKOLNÝ B - ŽÁKOVÁ, E. *Studie současného stavu podpory umění Svazek II.*, Praha: Divadelní ústav, 2011. ISBN 978-80-7008-266-9

⁴⁸ NEKOLNÝ B - ŽÁKOVÁ, E. *Studie současného stavu podpory umění Svazek II.*, Praha: Divadelní ústav, 2011. ISBN 978-80-7008-266-9

⁴⁹ NIPOS, *Kultura v číslech*. [online], Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2013, [citováno 11. 12. 2015] Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Kultura_v_cislech_2013_web.pdf

Tabulka 2: Porovnání výkonnostních ukazatelů v jednotlivých odvětvích kultury

Oblast	Veřejné zdroje v tis. Kč	Stupeň soběstačnosti v %	Zaměstnanci	Průměrná měsíční mzda v Kč
Kulturní dědictví	12 491 379 Kč	51,10%	18 046	19 092 Kč
Interpretační umění	4 443 464 Kč	35%	14 440	17 385 Kč
Výtvarné umění	61 081 Kč	110%	3 747	14 610 Kč
Periodický a neperiodický tisk	40 052 Kč	97,90%	13 267	27 551 Kč
Audiovizuální a interaktivní technika	1 193 886 Kč	76,50%	9 349	34 621 Kč
Architektura	- Kč	97,70%	7 260	26 137 Kč
Reklama	- Kč	99,70%	11 991	27 965 Kč
Umělecké vzdělávání	7 196 465 Kč	84,80%	583	22 690 Kč
Správa a podpora kult. činnosti a neznámá oblast	9 218 100 Kč	31,20%	2 734	24 225 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2015⁵⁰

2.4 Typy kulturních organizací v České republice

Jako všechny instituce, tak i divadla musí mít nějakou právní subjektivitu. Zvolený druh právnické osoby (PO), jež si daná organizace zvolí, zásadním způsobem ovlivňuje její každodenní činnost a všechny finanční toky, jež plynou na její provoz. V ČR existuje celá škála právních institucí, na jejichž základě mohou divadla a další kulturní instituce fungovat. Pro potřeby daňové asignace je určení právní subjektivity zcela zásadní. Jelikož výnosy z asignace jsou určeny pouze pro neziskové organizace. Proto mohou existovat divadla a další organizace zabývající se obecně prospěšnou činností, které by nemohly získat tuto podporu.

Příklad subjektů, kterých se tento problém týká, je možné ukázat na příkladu divadel. Ačkoliv se laikovi může zdát, že divadlo je vždy divadlem a každá taková organizace provozuje tu samou činnost a jediný rozdíl je v umělecké kvalitě jednotlivých souborů. Skutečnost je však daleko složitější a odborná veřejnost rozlišuje divadla podle úlohy, jež ve společnosti zastávají.

Jeden z pohledů na úkoly divadel ve společnosti dělí všechna do tří velkých skupin. První skupinu tvoří divadla zřizovaná jako veřejná služba. Ve druhé jsou zařazena

⁵⁰ ČSÚ, Výsledky účtu kultury za rok 2013. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

divadla fungující jako nezávislé neziskové organizace a nakonec třetí skupina patří soukromým divadlům⁵¹.

Na první pohled se může zdát být toto rozdělení matoucí, avšak při aplikaci na konkrétní příklady je toto rozdělení zcela logické a opravdu zahrnuje všechna divadla na českém divadelním trhu. První skupinu tvoří divadla zřizovaná státní samosprávou. Pod pojmem nezávislé neziskové organizace se rozumí divadla, která jsou zřizovaná z občanské iniciativy a jejichž prvotním účelem není dosahovat zisku, ale například zvyšovat kulturní povědomí občanů⁵². Poslední pojem pak vymezuje divadla zřízená za účelem dosažení zisku⁵³.

Druhý způsob jak dělit divadla přináší Nekolný a Žáková⁵⁴. Ti dělí divadla pouze do dvou skupin. Konkrétně na neziskové a komerční. Jako neziskové divadlo je chápáno takové, které není zřízeno za účelem zisku. Tento pojem obsahuje dvě Dvořákovy skupiny. Konkrétně skupiny divadel zřizovaných jako veřejná služba a nezávislá nezisková divadla. Naopak komerční společnosti jsou od začátku zakládány za účelem zisku. To je také důvod, proč by měla být rozlišena jejich právní subjektivita.

V českém právním řádu jsou jako neziskové organizace chápány spolky⁵⁵ (ZS), obecně prospěšné společnosti⁵⁶ (OPS/Ústav), příspěvkové organizace a v ojedinělých případech i nadace, nadační fondy a zájmová sdružení právnických osob. Ziskové organizace v české legislativě pak zastupují společnosti s ručením omezením (SRO), akciové společnosti (AS), komanditní společnosti a veřejně obchodovatelné společnosti. Dále je v ČR umožněno podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ).

V ČR funguje většina neziskových divadel na bázi příspěvkových organizací, OPS/Ústav nebo spolků. Ve výjimečných případech existují nezisková divadla jako

---

⁵¹ DVOŘÁK, J. Malý slovník managementu divadla. Praha: Pražská scéna, 2005, ISBN 80 – 861- 1024-91

⁵² Příkladem takových divadel mohou být např.: Geisslers Hofcomoediaten z.s. nebo Divadlo letí z.s.

⁵³ Například Divadlo Kalich a.s.

⁵⁴ NEKOLNÝ B - ŽÁKOVÁ, E. *Studie současného stavu podpory umění Svazek II.*, Praha: Divadelní ústav, 2011. ISBN 978-80-7008-266-9

⁵⁵ Dříve občanská sdružení. Ta se musela transformovat na spolky po změně občanského zákoníku. Je však možné, že stále ještě existuje několik občanských sdružení, jelikož čas na transformaci ve spolky mají do 1. 1. 2017 (Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník).

⁵⁶ Od 1. 1. 2014 již není možné založit obecně prospěšnou společnost. Místo OPS je zaveden dle § 3080 Nového občanského zákoníku právní subjekt s názvem ústav. Obecně prospěšné společnosti založené pře 1. lednem 2014 se však nemusí transformovat do ústavu a mohou si ponechat svou dosavadní právní subjektivitu (Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník).

SRO⁵⁷. Pro divadla zřízená za účelem zisku pak platí, že jsou převážně zřizována jako SRO nebo AS⁵⁸

Pro daňové asignace má to, jakou má daná organizace zvolenou právní subjektivitu zásadní vliv, jelikož pouze neziskové organizace, jež jsou zřizovány se statutem veřejné prospěšnosti mohou být příjemci finančních prostředků z daňové asignace.

Veřejná prospěšnost byla zakotvena do návrhu nového Občanského zákoníku, který 9. 11. 2011 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Ustanovení občanského zákoníku jsou pouze obecná, počítá se s tím, že problematiku konkrétněji rozpracuje navazující legislativa⁵⁹.

Zavedení statusu veřejné prospěšnosti do českého práva by mohlo zásadním způsobem přispět k transparentnosti neziskového sektoru a posílení jeho důvěryhodnosti. Právě důvěryhodnost, ať už směrem ke státu, veřejnosti nebo dárcům, je v současné době pro neziskové organizace přímo životně důležitá⁶⁰.

3 Daňová asignace v zahraničí

Institut daňové asignace není ničím novým. V některých zemích již několik let funguje, což může být pro ČR výhoda v tom smyslu, že se může inspirovat v tom, jak správně zavést toto opatření do svého daňového systému a analyzovat, zda by při zavedení asignace převažovaly pozitivní aspekty nad negativními. Aby mohla být provedena kvalitní a relevantní analýza, je třeba vybrat zemi, která je ČR co možná nejbližší po stránce ekonomické, kulturní, sociologické, geografické a historické. Jako ideální se jeví země, které si prošly na začátku devadesátých let dvacátého století transformací z centrálně plánované ekonomiky na tržní systém. Z těchto zemí splňuje nejlépe tyto podmínky Slovensko. Proto je následující podkapitola věnována analýze daňové asignace u východního souseda ČR.

---

⁵⁷ V některých případech byla divadla zřizovaná jako příspěvkové organizace transformována na SRO. Příkladem takového kroku je transformace Divadla Petra Bezruče v Ostravě, kdy v roce 1997 byla PO rozdělena na dva subjekty. Na divadelní budovu se statutem PO a soubor zřizovaný jako SRO, jež dál pravidelně vystupuje ve zmíněné budově (Nekolný, 2009).

⁵⁸ Tamtéž str.

⁵⁹ Speciální zákon o veřejné prospěšnosti, daňové zákony apod.

⁶⁰ AVPO, *Co je veřejná prospěšnost*, [online], AVPO, 2014, [citováno 11. 12. 2015] dostupné z: <http://www.avpo.cz/2014/co-je-verejna-prospesnost/>

3.1 Asignace daně na Slovensku

Pro nalezení vhodného modelu asignací daní pro ČR je Slovenská republika (SR) ideální volbou, a to zejména proto, že Slovensko bylo až do roku 1993 součástí jednoho státu společně s ČR. Díky tomu byla v obou zemích přijata stejná opatření při transformaci ekonomiky z centrálně řízené na tržní a i daňový systém se vyvíjel podobně. Mimo společného způsobu transformace ekonomiky mají obě země společnou historii, zvyky a polohu. V současné době jsou ekonomiky obou zemí přibližně na stejné ekonomické úrovni, což lze doložit na výši hrubého domácího produktu (HDP) přepočteného na jednoho obyvatele. V roce 2015 dosahovalo HDP na obyvatele v ČR výše 470 302,8 Kč a v SR 427 710,1 Kč⁶¹. Jediné zásadní rozdíly mezi oběma zeměmi tkví v tom, že Slovensko v roce 2009 přijalo společnou evropskou měnu euro a z části i v politické situaci, kdy v SR začíná sílit nacionalismus⁶².

Na Slovensku platí možnost daňové asignace od roku 2001, kdy vstoupila v platnost novela zákona č. 366/1999 Z. z. o daních z příjmů. Ta umožňovala fyzickým osobám poukázat neziskovým organizacím 1 % z daně z příjmů pro rok 2002. Minimální částka, kterou bylo možné poukázat, činila 20 Slovenských korun (SKK). Pro PO byla tato možnost poprvé zavedena o rok později, tedy v roce 2002, což byl v tu dobu ojedinělý krok a Slovensko se zařadilo mezi hrstku zemí, které asignaci pro PO zavedly. Výše daňové asignace pro PO byla stanovena na stejnou výši jako u FO, tedy na 1 %.

Zásadní pro vývoj daňových asignací v SR je rok 2004, kdy vešla v platnost daňová reforma. V rámci ní byla uzákoněna rovná daň z příjmů fyzických a právnických osob a daně z přidané hodnoty ve výši 19 %. V rámci reformy též byla zrušena možnost odpočtu darů pro neziskové organizace ze základu daně pro fyzické a právnické osoby. Místo odpočtu darů byla zvýšena možnost asignace daně na 2 %. Navíc PO mohly rozdělovat asignované prostředky mezi více institucí. Díky tomu vrostl objem asignací o více než 900 %.

Tento stav vydržel do roku 2006, kdy došlo opět k novele zákona o daních z příjmů. V rámci ní byla stanovena minimální částka, kterou mohou poskytovat FO a PO. Pro

---

⁶¹ World Bank, *GDP per capita*. [online], IBRD, 2016. [citováno 4. 4. 2016], dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

⁶² Toto tvrzení lze doložit na výsledku posledních voleb v SR, kdy se do Slovenského národního shromáždění (obdoba Poslanecké sněmovny ČR) dostaly dvě extrémistické strany. Jedná se o Ludovou stranu Naše Slovensko a Slovenskou národní stranu. První z nich získala 8,64 % hlasů od voličů a druhá 8,06 % (Bednár, 2016).

FO byla částka stanovena na 100 SKK a pro PO na 250 SKK. Navíc, aby byl zmírněn výpadek příjmů státního rozpočtu, tak neziskové organizace byly zbaveny osvobození od daně z příjmu u vedlejší činnosti u příjmů do 300 tisíc SKK.

Jelikož si představitelé vlády začali uvědomovat, že hlavně asignace DPPO přináší značné ztráty při výběru daně, tak začali upravovat podmínky, za nichž je možné dávat část DPPO ve prospěch neziskových organizací. Mimo ztráty z výnosu daně si vládní garnitura všimla, že začalo docházet k účelovému zakládání nadací firmami. Ty si pak mohly samy sobě poskytovat část ze svých daní. Proto od roku 2011 vstoupila v platnost novela zákona, která stanovila, že PO mohou dále asigovat 2 % pouze za předpokladu, že organizaci poskytnou ještě dar ve výši 0,5 % z vlastního zisku. Nezisková organizace tak získá ještě vyšší podporu. Pokud však PO neposkytne dar ve výši 0,5 % ze svého zisku, tak může asigovat pouze 1,5 % své DPPO. V roce 2012 možnost asigovat celá 2 % využilo pouze 9 % všech PO v SR, což odpovídá přibližně 2 tisícům subjektů. Zbylých 90 % asigovalo pouze 1,5 %⁶³.

Od roku 2013 vznikla, pro FO, možnost asigovat až 3 % ze své daně z příjmu. K tomu, aby mohly FO asigovat ony 3 %, je třeba, aby se zapojily do dobrovolnické činnosti a odpracovaly v rámci dobrovolnické práce alespoň 40 hodin za rok pro neziskovou organizaci, která vydala o vykonání práce potvrzení⁶⁴. Potvrzovací formulář je možné najít v příloze 2.

Tento systém má své kladné i záporné stránky. Na jedné straně motivuje občany k dobrovolnictví, které je pro některé oblasti neziskového sektoru přímo nezbytné pro fungování daných služeb. Jako příklad lze uvést, že v ČR byl v roce 2008 odhadován ekonomický přínos dobrovolníků mezi 5 až 12 mld. Kč⁶⁵. Právě možnost vyšší asignace daně, by mohla motivovat občany ještě k větší dobrovolnické aktivitě, jelikož je logické že by ony 3 % poskytovali organizaci, ve které jsou dobrovolnický aktivní. Takto získané finanční prostředky by pak zcela jistě sloužily ke zlepšení pracovních podmínek dobrovolníka či k vyplácení vyšší odměny za práci.

---

⁶³ CENTRUM PRE FILANTRÓPIJU, *Asignace dane z príjmu*. [online], Centrum pre filatropiu, 2016. [citováno 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.cpf.sk/sk/asignacia-2/>

⁶⁴ CARDO, *Asignacia 2 % alebo 3 %*, . [online], CARDO, 2016. [citováno 27. 6. 2016], dostupné z: <http://www.dobrovolnictvo.sk/menu/2/41/asignacia-2%2525-alebo-3%2525>

⁶⁵ KPMG, *Koncepcie financování sportu v České republice – Analyticko – koncepční studie*, [online], KPMG, 2012, [citováno 24. 9. 2015] dostupné z: http://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepcie_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf

Na druhé straně zde vzniká velký prostor pro daňové úniky a podvody, kdy mohou být neziskové organizace motivovány k vydávání falešných potvrzení o vykonání dobrovolnické činnosti, díky čemuž by vyzískaly více prostředků z asignace daně. Analýza tohoto problému by mohla vydat na samostatnou bakalářskou práci. Pro potřebu této práce se lze spokojit pouze s informací, že na Slovensku existuje možnost 3% asignace daně pro dobrovolníky.

Do budoucna lze počítat s dalším snižováním procentního podílu, který budou moci PO asignovat. Nejprve bylo totiž vyhlášeno, že do roku 2020 budou moci PO asignovat pouze 0,5 % své daně z příjmu. Tento časový horizont byl ještě zkrácen a v současnosti se hovoří o roku 2018.

Jak již bylo řečeno, aby nedocházelo k zneužívání asignací daní hlavně ze strany PO tím, že si účelově založí neziskovou organizace, je možné podporu poskytovat pouze organizacím, jež jsou uvedeny v registru neziskových organizací. V roce 2015 bylo takto zaregistrováno přes 13 000 organizací. V jejich prospěch je možné asignovat část daní z příjmů v roce 2016. Do seznamu mohou být zařazeny pouze určité instituce⁶⁶. Tabulka 3 obsahuje výčet institucí, jež mohou být příjemci podpory a jejich stručnou charakteristiku.

---

⁶⁶ PRVNÍ SLOVENSKÉ NEZISKOVÉ CENTRUM, *Oficiální zoznam prijimatelov na rok 2016*. [online], Bratislava: 1. slovenské neziskové centrum, 2016. [citováno 11. 4. 2016], dostupné z: <http://rozhodni.sk/zoznam-prijimatelov/>

Tabulka 3: Výčet a charakteristika institucí čerpajících podporu z asignace daně

Druhy organizací	Charakteristika
Občanská sdružení	Neziskové organizace, které jsou stejné jako české spolky
Nadace	Nadační organizace, ekvivalent českých nadací
Neinvestiční fondy	Nezisková právnická osoba, která sdružuje finanční prostředky na plnění prospěšného účelu nebo individuální humanitní činnost
Neziskové organizace poskytující všeobecně prospěšné služby	Ekvivalent pro český ústav nebo dříve obecně prospěšnou společnost
Účelová zařízení církví a náboženské společnosti	Jedná se o institucionální ukotvení církví
Organizace s mezinárodním prvkem	Nadnárodní charitativní organizace. Např.: UNICEF
Slovenský Červený kříž	Pobočka nadnárodní charitativní organizace Červený kříž
Subjekty výzkumu a vývoje	Státní vědecká pracoviště
Fondy rozvoje odborného vzdělávání	Jedná se o jeden z fondů zřizovaný vládou SR

Zdroj: Vlastní zpracování dle §50 zákona č. 595/2003 Z. Z.

Z tabulky lze vyčíst, že spektrum příjemců podpory je široké. Konkrétně se jedná o instituce, které se zaměřují na neziskovou činnost v oblasti kultury, sportu, vědy, vzdělávání, charity, zdravotnictví, ekologie a duchovní. I přes snahu zamezit zakládání účelových neziskových organizací existuje celá řada takto založených institucí. Na to upozorňuje ve svém článku mimo jiné Balaščík⁶⁷, který dokládá, že na Slovensku v roce 2011 existovalo 85 firemních nadací, avšak 32 z nich nevykazovalo žádnou činnost.

Výše zmíněné subjekty mohou být podporovány jak FO, tak i PO. Samotný systém asignace je pro FO velice jednoduchý. FO může ony 2 % poukázat buď ve svém daňovém přiznání, nebo musí do 15. února požádat svého zaměstnavatele o tzv.: „*potvrzení o zaplacení daně*“. V tomto dokumentu si poté FO vypočte asignovanou částku, která je shora omezena 2 % z celkové odvedené částky na DPFO a zdola částkou 3,32 eur. Potvrzení o zaplacení daně poté FO odevzdá na příslušném finančním úřadu. Ten pak do 90ti dnů zkontroluje všechny formální náležitosti a

⁶⁷ BALAŠČÁKA, F., *První a druhý pohled na firemní nadacie*. [online], ASFIN, 2013. [citováno 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.asfin.sk/?p=790>

poskytne asigované prostředky na příslušný účet. DPFO může asigovat pouze za podmínek, že nemá nedoplatky na daních, nemá odloženou splatnost daně, nemá určený splátkový kalendář a zaplatí daň ve stanoveném termínu⁶⁸.

System asigování pro PO je prakticky totožný jako u FO, kdy i PO tak činí prostřednictvím daňového přiznání. Jediný rozdíl tkví v tom, že PO musí dodržet všechny zákonné náležitosti, které jsou uvedeny výše.

Tento poměrně jednoduchý systém trpí tím, že dochází velice často k jeho úpravám ze strany politické garnitury. Poslední novelizace vešla v platnost 1. 1. 2016. Mimo jiné zavádí to, že příjemce prostředků z asigace daně je informován, kdo mu tyto peníze poskytl. Poskytovatel však musí dát k tomu svolení.

Celkové výnosy z asigací daně lze rozdělit na příjmy z asigace z DPPO a příjmy z asigace DPFO. Poměr výnosů nemůže být z pochopitelných důvodů stejný. Zatímco příjmy fyzických osob se pohybují maximálně v jednotkách milionů eur za rok, tak objemy příjmů PO, tedy firem, jsou několika násobně vyšší. DPPO se na celkových příjmech z asigace daně na Slovenku v roce 2012 podílela asi 54 %. V dřívějších letech byl tento poměr několikanásobně vyšší. Například v roce 2009 dosahoval výše až 75 % ve prospěch DPPO oproti DPFO. Radikální vyrovnání poměru příspěvků je dán především zpřísněním podmínek pro asigaci daně z příjmů pro PO a také ekonomickou krizí, díky které poklesly právníkům osobám příjmy a tím pádem se i zmenšil objem asigovaných peněz⁶⁹. Tabulka 4 ukazuje vývoj výnosů z asigací daní mezi lety 2008 až 2012 a jejich rozdělení mezi výnosy z asigace DPPO a DPFO.

---

⁶⁸ Zákon č. 595/2003 Z. Z.

⁶⁹ MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., FINANCI SR, *Dve percenta inforamcií o asigacii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

Tabulka 4: Vývoj výnosů z asignace daně mezi lety 2008 až 2012 v SKK

Výnosy z asignace daně na Slovensku mezi lety 2008 a 2012 v SKK			
Rok	Výnosy od FO	Výnosy od PO	Výnosy celkem
2008	452 980 686	1 028 629 595	1 481 610 281
2009	532 756 143	1 129 603 691	1 662 359 834
2010	468 551 596	861 353 925	1 329 905 521
2011	497 856 914	766 536 194	1 264 393 108
2012	558 788 790	787 678 177	1 346 466 967

Zdroj: *Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí SR, 2015*⁷⁰

Pohled na absolutní čísla ukazuje, že nejvíce prostředků přišlo neziskovým organizacím z asignací v roce 2009, kdy daňový poplatníci poskytli neziskovým organizacím 55 mil. eur⁷¹.

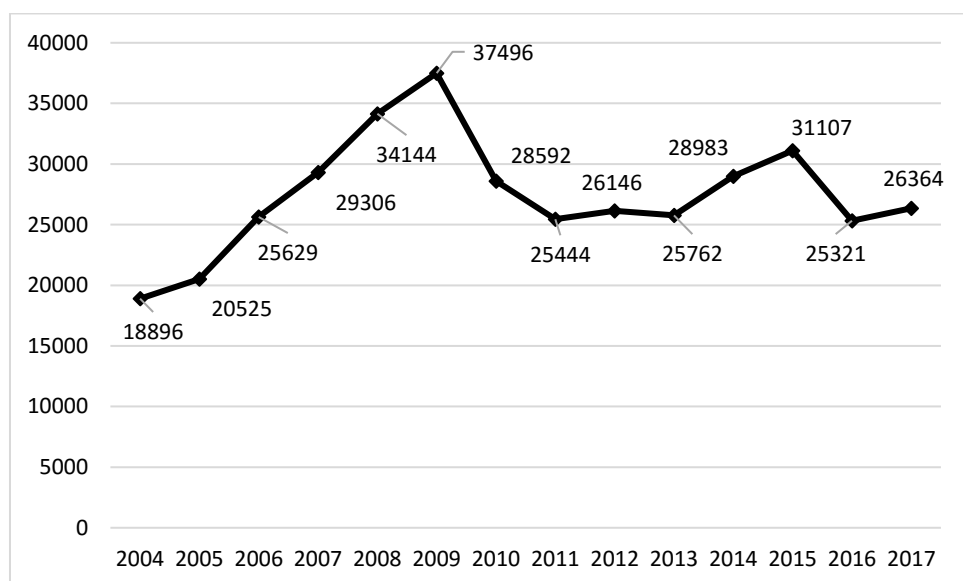
V následujících letech začal objem finančních prostředků, které mohly neziskové organizace čerpat z asignací daní, výrazně klesat. Konkrétně v roce 2010 poklesly výnosy o 11 mil. eur. Zajímavé je, že zatímco příjmy z asignace daně FO poklesly jen zhruba o 12 %, tak příjmy z asignace DPPO poklesly o 23 %. Na tento jev lze nahlížet ze dvou úhlů. Jednak tak, že za vyšším poklesem příjmů z asignace DPPO stojí to, že příjmy firem jsou více procyklické a reagují na recesi rychleji než mzdy FO. Pokud by tomu tak bylo, muselo by po skončení recese logicky dojít k opětovnému navýšení příjmu. K tomu však, na rozdíl od příjmů z asignace FO, v následujícím roce nedošlo. Zatímco příjmy z asignace DPFO dalších letech začaly stoupat a v roce 2012 se dostaly dokonce nad úroveň roku 2009, tak příjmy z asignace DPPO zůstaly i v roce 2012 na zhruba 75 % oproti roku 2009. Pokles příjmů z asignace DPPO jde tedy především na vrub legislativním změnám, které byly provedeny slovenskou vládou.

Graf 4 ukazuje vývoj výnosů z asignací daní z příjmů PO mezi lety 2002 až 2017.

⁷⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ SR, *Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

⁷¹ BALAŠČÁKA, F., *Prvý a druhý pohľad na firemné nadácie*, [online], ASFIN, 2013. [citováno 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.asfin.sk/?p=790>

Graf 4: Vývoj výnosů z asignace daně z příjmu právnických osob mezi lety 2002 – 2017 v tis. eur

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstvo financí Slovenské republiky, 2014⁷²

Od roku 2009 začalo docházet k postupnému poklesu výnosů z asignace daně. To bylo zapříčiněno hlavně ekonomickou krizí, díky níž docházelo ke zmenšování objemu výroby a poklesu poptávky po zboží a službách. To vedlo k menším příjmům všech daňových subjektů a tím pádem i ke snížení objemu peněžních prostředků vybraných na daních z příjmů.

Od roku 2013 docházelo k opětovnému růstu výnosů z asignace daně z příjmu právnických osob, což bylo způsobeno především oživením slovenské ekonomiky⁷³. Odhadovaný pokles výnosů mezi roky 2015 a 2016 je způsoben především plány slovenské vlády, která počítá s postupným snižováním procenta, které budou moci PO asignovat až na 0,5 % v roce 2018.

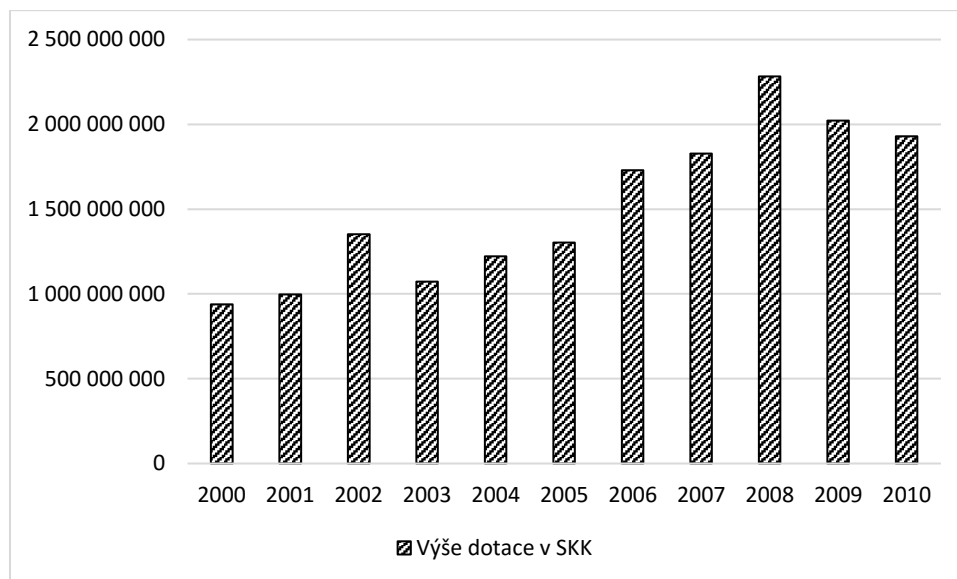
Mezi nejčastější argumenty odpůrců asignací daní patří to, že po zavedení asignací dochází k rapidnímu snižování výdajů na neziskový sektor z kapitol veřejných rozpočtů. To, zda tomu tak opravdu je, lze analyzovat na vývoji výdajů na neziskový sektor na Slovensku před a po zavedení možností asignací. Graf 5 ukazuje vývoj výdajů na neziskový sektor z veřejných rozpočtů na Slovensku mezi lety 2000 až 2010. Od roku 2010 nastala změna metodologie týkající se zveřejňování návrhu státního

⁷²

⁷³ Mezi lety 2013 až 2015 rostl HDP Slovenska průměrně o 2 % (MMF, 2015).

závěrečného účtu Slovenka. Konkrétně lze od tohoto roku sledovat, kolik dávala slovenská vláda přímo na kulturu, rekreaci a náboženství. Pro potřeby této práce je důležitější zanalyzovat výši dotací jdoucích do neziskového sektoru před a po zavedení možnosti asignace daně, než zanalyzovat data za posledních pět let. Pro zajímavost jsou data za posledních pět let uvedena v příloze 3.

Graf 5: Vývoj výdajů na neziskový sektor ze státního rozpočtu na Slovensku mezi lety 2000 až 2010 v SKK

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí Slovenské republiky, 2016⁷⁴

Z grafu vyplývá, že na stejnou rozpočtovou kapitolu bylo bezprostředně po zavedení možnosti daňové asignace alokováno více finančních prostředků, než v roce předcházejícím. To však bylo z části dáno tzv.: „teorií volebního cyklu“, která jde zjednodušeně interpretovat tak, že politici mají tendenci zvyšovat výdaje v předvolebním období, aby zvýšili svoji oblibu u voličů, a naopak po volbách se snaží praktikovat restriktivní měnovou politiku, čímž z části přispívají k rozkolísání ekonomických cyklů. Právě v roce 2002 se na Slovensku uskutečnily parlamentní volby, tím jsou výsledky za tento rok lehce zkresleny. Proto došlo v roce 2003 k propadu, avšak stále tento propad nebyl tak strmý, aby klesla výše transferů pod úroveň roku 2001.

⁷⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ SLOVENSKE REPUBLIKY, *Státní závěrečné účty mezi lety 2000 – 2010*, [online], MF SR, 2016. [citováno 11. 6. 2016], dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=7962>

Pro analýzu dopadu zavedení možnosti asignací daně je důležitý rok 2004, kdy došlo k rozšíření možnosti asignace i pro PO. V tomto roce je možné sledovat navýšení transferů jdoucích z vládního rozpočtu ve prospěch neziskových organizací. Skokové navýšení výdajů v roce 2006 je dáno opět parlamentními volbami a z části snahou o kompenzaci změn, které zpřísnily možnosti asignace daně pro PO.

Celkově lze říci, že systém daňové asignace se na Slovensku úspěšně etabloval a slouží jako další zdroj pro financování neziskového sektoru a to nejenom kultury. Podle dostupných dat se na národní úrovni neprojevalo zavedení možnosti asignace snížením výší dotací ze státního rozpočtu, které plynou na podporu neziskového sektoru.

Příjmy z daňové asignace se na celkových příjmech organizací z neziskového sektoru na Slovensku podílí pouze 6 až 10 %, avšak u dvaceti největších příjemců prostředků z asignace je jejich podíl na celkových příjmech 56 %. Ve výjimečných případech se příjmy z asignace podílí na rozpočtu organizace až 76 %⁷⁵. Tabulka 5 ukazuje výši příjmů 10 největších příjemců prostředků z asignace v roce 2014.

Tabulka 5: TOP 10 příjemců prostředků z asignace daně a jejich příjmy z asignace v eurech

TOP 10 příjemců prostředků z asignace daně v roce 2014 v eurech		
1	Nadácia Pontis	3 376 393
2	Nadácia J&T	1 602 925
3	Nadácia SPP	1 100 469
4	Nadácia Slovenskej sporiteľne	827 641
5	Asociácia pomoci postihnutým ADELI	757 226
6	Nadácia Orange	727 415
7	Nadácia VÚB	692 285
8	Nadácia Tatra banky	685 412
9	Plamienok n.o.	633 434
10	Dobrý anjel, n.o.	499 166

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ASFİN, 2015

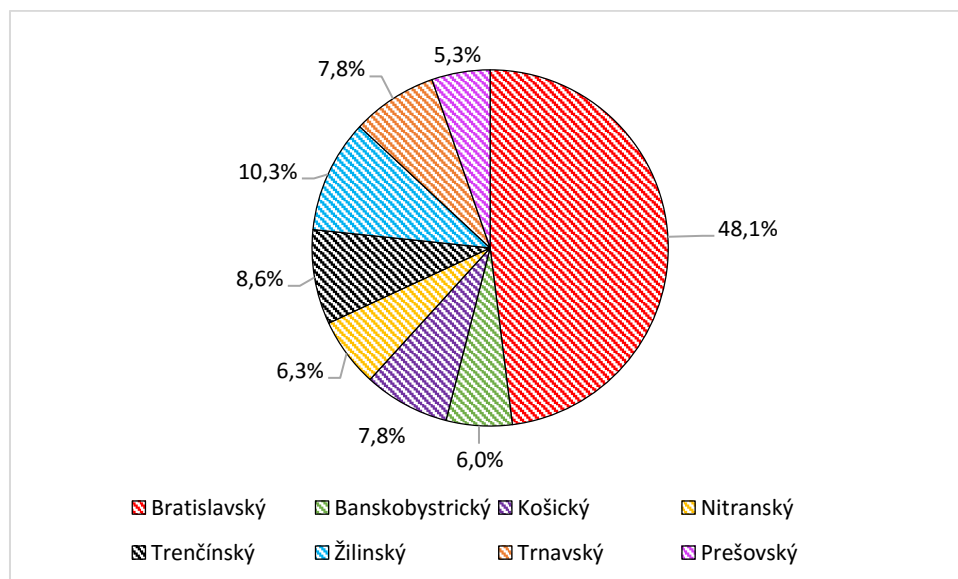
⁷⁵ MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., FINANCI SR, *Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

Mimo výše zmíněných 10 organizací dokázalo dalších 36 nadací získat z asignace daně více než 100 000 eur⁷⁶.

Většina příjemců prostředků asignace je aktivní v oblasti sportu, kultury a vzdělávání. Přesný poměr rozdělení příjmů z asignace mezi jednotlivé sektory není v současné době na Slovensku znám a to jak z objektivních důvodů⁷⁷, tak z důvodů špatné legislativy. Podle odhadů je však největším příjemcem podpory z asignací sportovní odvětví.

Zajímavý je též podíl jednotlivých regionů na celkové částce získané z asignace daně. Takřka 49 % z celkové částky bylo poskytnuto FO nebo PO, jež mají trvalou adresu v Bratislavském kraji. Graf 6 ukazuje podíl na celkové částce získané asignací podle jednotlivých slovenských krajů.

Graf 6: Podíl jednotlivých krajů na celkové částce získané asignací daně v roce 2013 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Molokáč a Hagar, 2015⁷⁸

To, že takřka polovina objemu asignovaných prostředků pochází z Bratislavského kraje, není nikterak překvapující informace. Je to dáno především tím, že Bratislava je hlavním ekonomickým centrem celé země a právě zde má sídlo většina významných

⁷⁶ ASFIN, *TOP prijímatelia asignácie za rok 2014*, [online], ASFIN, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.asfin.sk/?p=984>

⁷⁷ Malé organizace nemají kapacitu na vyplňování statistických výkazů a finanční úřady zase nejsou schopny přesně rozpoznat, čemu se daná organizace věnuje.

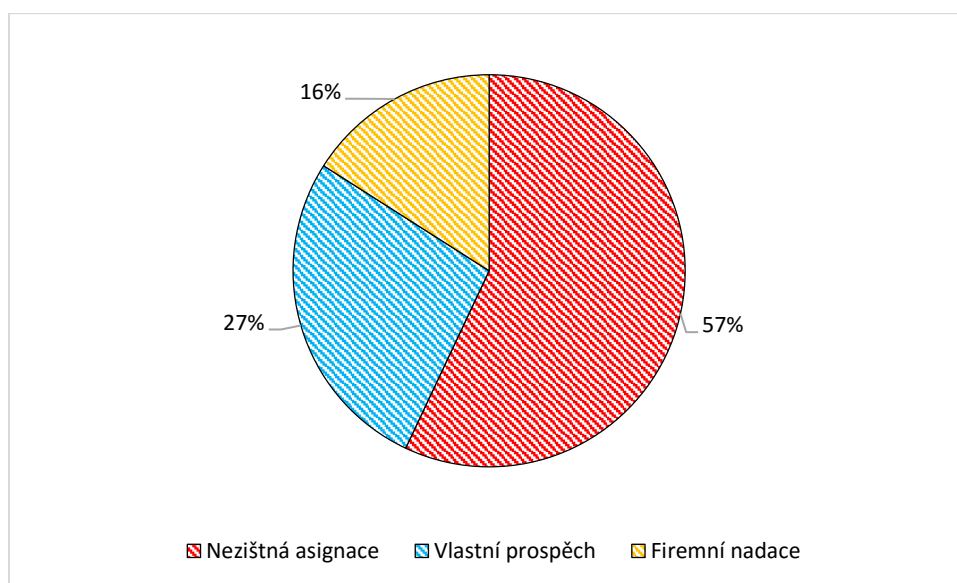
⁷⁸ MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., *FINANCI SR, Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

slovenských firem. Bratislavský kraj se dokonce řadí mezi oblasti s nejvyšším HDP na obyvatele v rámci celé EU. Konkrétně v roce 2013 se jednalo o osmý nejbohatší region celé EU, kde výše HDP na obyvatele dosahoval 184 % průměru EU⁷⁹.

Častým argumentem pro zavedení asignace do praxe je ten, že přináší do neziskového sektoru prvky volné tržní soutěže. Proti tomu namítají odpůrci asignace, že tržní principy takto nemohou být zavedeny, jelikož dochází k situaci, kdy daňoví poplatníci poskytují příspěvky organizacím, ve kterých jsou sami zainteresováni, a tudíž jen zvětšují svůj prospěch a nehledí na kvalitu poskytované služby. Na případu Slovenska je možné tento problém analyzovat. Dle dat Ministerstva financí SR⁸⁰ bylo poskytnuto nezištně 57 % všech asignovaných prostředků. Graf 7 ukazuje rozdělení asignovaných prostředků podle prospěchu poskytovatele v roce 2013.

Graf 7: Rozdělení asignovaných prostředků podle prospěchu poskytovatele v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstvo financí SR, 2015⁸¹

⁷⁹ EUROSTAT, *HDP na regionální úrovni*, [online], EUROSTAT, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_at_regional_level/cs

⁸⁰ MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., FINANCI SR, *Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

⁸¹ MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., FINANCI SR, *Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

Při rozdělení prospěchu u FO a PO lze vidět, že více altruisticky se chovají FO, které nezištně poskytují 67 % veškerých asignovaných prostředků. Oproti tomu PO tak činí pouze v 53 %⁸².

Lidé, kteří poskytují asignované prostředky nezištně, bývají štedřejší a vynakládají prostředky ve prospěch více institucí. V řeci čísel, lze toto tvrzení vyjádřit následovně. Zatímco průměrná částka u nezištně asignovaných prostředků činí u FO 38 eur a u PO 687 eur, tak u asignace ve svůj vlastní prospěch je průměrná asignovaná částka u FO 35 eur a u PO pouze 424 eur⁸³.

Při hledání odpovědi na otázku, zda vede asignace daně k zavedení tržních principů v neziskovém sektoru či nikoliv, nelze stanovit jednoznačnou odpověď, avšak lze říci, že lidé, kteří poskytují podporu neziskovým organizacím nezištně, jsou štedřejší a v mírné převaze.

4 Aplikace daňové asignace v České republice

V ČR se zavedení možnosti daňové asignace diskutuje prakticky od rozdělení Československa, tedy od roku 1993. Diskuze probíhají jak v kruzích odborné veřejnosti, obzvláště pak mezi lidmi z oblasti neziskového sektoru, tak i mezi politiky a legislativci. Dokonce se v Parlamentu ČR již několikrát objevil návrh zákon, avšak ani jednou nebyl nakonec schválen.

Následující kapitola se zabývá ekonomickou analýzou možného zavedení asignace daně v ČR do praxe. V rámci práce jsou analyzovány kombinace různých možností asignace daně pro FO a PO. Ekonomická analýza se především zabývá dopadem zavedení asignace na veřejné rozpočty a přínosem pro jednotlivé oblasti neziskového sektoru.

Sociodemografická část se pak zabývá názory občanů na možnost zavedení daňové asignace a toho, jakým způsobem ovlivňuje, věk, vzdělání, průměrný měsíční příjem a bydliště názory na asignaci. Mimo použití vlastního dotazníku jsou využity a data z dřívějších výzkumů, které byly prováděny mezi lety 2005 až 2015. Konkrétně se jedná o průzkum agentury Median⁸⁴, experiment na VŠE vedený docentem

---

⁸² Tamtéž.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ MEDIAN, *Daňové asignace – průzkum veřejného mínění*, červen 2005

Miroslavem Ševčíkem⁸⁵ a výzkum Davida Gerneše⁸⁶ v rámci jeho diplomové práce na Vysoké škole ekonomické.

4.1 Výzkum veřejného mínění

Velkým argumentem pro zavedení asignace daně je veřejné mínění. Podle průzkumu agentury Median⁸⁷, která se dotazovala 500 respondentů na to, zda by uvítali možnost rozhodnout, komu by mohli poukázat 1 % ze svých příjmů. Kladně na tuto otázku odpovědělo 50, 5 % dotazovaných.

Průzkum agentury Media již dnes není příliš aktuální, jelikož od jeho zveřejnění uplynulo více než deset let. Za tu dobu prošla česká společnost jistým vývojem, kdy i přes prožití ekonomických turbulencí spojených s ekonomickou krizí vzrostla životní úroveň celé společnosti⁸⁸. Díky zvýšení životní úrovně dochází i k změnám životních hodnot a lidé již nemusí řešit pouze existenční otázku, a tak jim zbývají prostředky na dobročinnou činnost. Na základě toho lze nastolit tezi, že s rostoucí životní úrovní by mohl být i zájem o asignaci daně vyšší. Proto byl v rámci této práce užité dotazníkové šetření, které si kladlo za cíl zjistit aktuální názor daňových poplatníků v ČR na asignaci daně.

To, že společnost je v současné době příznivěji nakloněna finanční pomoci neziskovému sektoru lze ukázat na příkladech craft foundingových kampaní, kdy například na činnost prostor Jatka 78 na Holešovické tržnici bylo pomocí portálu HitHit vybráno 2,5 mil. Kč⁸⁹.

Dalším příkladem toho, že lidé v současné době rádi podporují neziskové organizace, je aktivita divadelního souboru Geisslers Hofcomoedianten z. s. Lidé spojení s tímto souborem připravili v rámci zakončení festivalu Theatrum Kuks pro své fanoušky a přátele odpolední matiné, v rámci něhož nabízeli svým příznivcům, aby se stali

---

⁸⁵ ŠEVČÍK, M., *Zahraniční zkušenosti s alternativními možnostmi financování sportovního prostředí a jejich možná aplikace v ČR*, [online], Praha: ČOV, 8. 4. 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: www.olympic.cz/upload/files/Financovani-sportu-Sevcik.ppsx

⁸⁶ GERNEŠ, D. *Analýza současného stavu financování sportu z veřejných rozpočtů v ČR a možnosti dalšího rozvoje*, Praha: VŠE, 2016

⁸⁷ MEDIAN, *Daňové asignace – průzkum veřejného mínění*, červen 2005

⁸⁸ Jako argument toho, že opravdu došlo ke zvýšení příjmů a tudíž i životní úrovně lze uvést, že průměrná mzda v roce 2005 činila 18 344 Kč a v roce 2016 26 480. Což je nárůst takřka o 31 %. Ve stejném období se průměrná roční míra inflace pohybovala kolem 2 % (ČSÚ, 2016).

⁸⁹ KOŘÍNEK, D., *Peníze na dobrý nápad. Češi přispívají čím dál víc*. [online], Aktuálně.cz, 9. 8. 2015, [citováno 2. 7. 2016] dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/penize-na-dobry-napad-cesi-prispivaji-cim-dal-vic/r~e7f9e3c2344811e5ae1b002590604f2e/>

mecenáši souboru. Mezi zúčastněnými byl tento nápad pozitivně kvitován a na bankovním účtu souboru přibýlo během dvou měsíců přes 40 000 Kč⁹⁰.

Dotazníkové šetření, které bylo prováděno v rámci této práce, vyplnilo 120 respondentů. Ti odpovídali na 12 otázek, a to prostřednictvím online dotazníku, nebo vyplňovali papírový dotazník. V obou případech byla zajištěna anonymita respondentů. V rámci otázek byl mimo názoru na asignaci zjišťován vztah dotazovaných ke kultuře a jejich demografický profil⁹¹.

Celé šetření bylo koncipováno tak, že se snažilo co možná nejvíce korespondovat s demografickým profilem české společnosti, což mělo vést k co nejrelevantnějším výsledkům, na jejichž základech by šlo říci, zda mají obyvatelé ČR zájem o asignaci. Bohužel v některých oblastech se skladba respondentů liší od skladby české společnosti. Proto jsou výsledky porovnávány s výsledky šetření docenta Miroslava Ševčíka a průzkumu veřejného mínění, který byl prováděn v rámci diplomové práce Davida Gerneše.

Poměr v počtu dotazovaných mužů a žen byl v mírný prospěch žen, kdy se na celkovém počtu dotazovaných podílely 54 %. Zbýlých 46 % připadl na muže. Tento poměr více méně odpovídá i demografickému stavu celé společnosti, kdy ženy jsou v mírné převaze. Průměrný věk dotazovaných byl 32,3 let, což se neshoduje s průměrným věkem obyvatel ČR. Ten je 40,6 let⁹². To, že je průměrný věk v rámci výzkumu nižší než průměrný věk v ČR může zkreslit především informace o průměrném příjmu. Dle teorie životního cyklu by totiž měl mít mladší člověk nižší příjem a až s postupem času by se mu měl zvyšovat. To se i potvrdilo, když průměrná mzda dotazovaných byla přibližně o dva tisíce nižší než průměrná mzda v ČR.

Drobnou odchylku oproti stavu celé populace lze pozorovat i ve struktuře vzdělání, kdy podle ČSÚ⁹³ vypadalo rozdělení obyvatel ČR starších 15ti let v roce 2011 takto: lidé se základním vzděláním tvořili 17, 2 % populace, vyučeno bylo 33 % všech lidí, střední

---

⁹⁰ BOHADLOVÁ, K., *Osobní rozhovor s ředitelkou divadelního souboru Geisslers Hofcomoedianten z.s.*, rozhovor vedl David Gerneš v Praze 12. 12. 2015

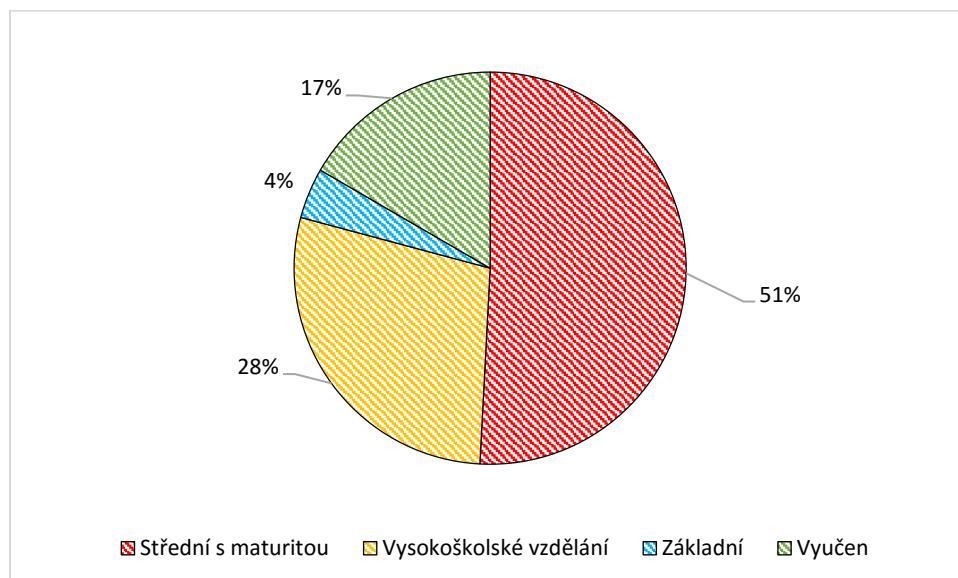
⁹¹ Kompletní dotazník obsahuje příloha 4.

⁹² SVOBODOVÁ, K., *ANALÝZA: Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce*, [online], Praha: demografie, 23. 3. 2012, [citováno 2. 7. 2016] dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=824

⁹³ ČSÚ, *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu*, Praha: Český statistický úřad, 23. 12. 2014, kód publikace 170232-14

školu s maturitou mělo jako nejvyšší dosažené vzdělání 27 % obyvatel a pouze 12 % obyvatelstva bylo vysokoškolsky vzděláno. V rámci této práce bylo dosaženo jiných čísel. Graf 8 ukazuje složení respondentů dle dosaženého vzdělání.

Graf 8: Rozdělení respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního šetření

Z grafu je patrné, že oproti výsledkům šetření ČSÚ je v dotazníkovém výzkumu vyšší podíl osob se středoškolským a vysokoškolským vzděláním a naopak je nižší podíl osob se základním vzděláním a vyučených. To je dáno především dvěma faktory. Jednak od roku 2011 dochází k postupnému navýšení počtu vysokoškolsky vzdělaných osob. A za druhým důvodem je fakt, že dotazník byl z části distribuován mezi osoby, které pravidelně navštěvují divadelní představení a právě tyto osoby mají zpravidla vyšší vzdělání.

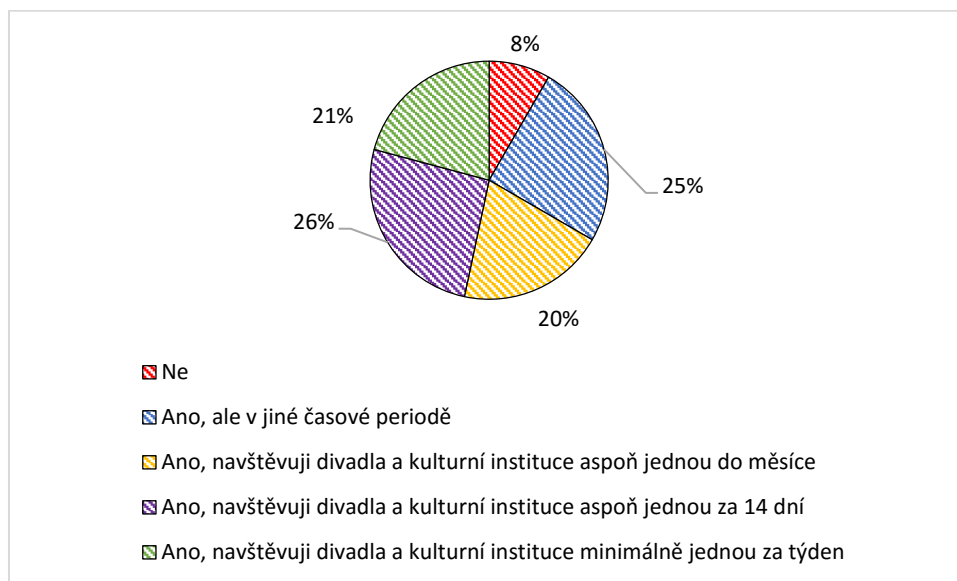
Poslední dvě ryze demografické otázky se zabývaly místem pobytu respondentů a jejich zaměstnáním. Většina dotazovaných žila ve městě s více než 100 000 obyvatel. Naopak pouze necelá dvě procenta dotazovaných žila v obcích do pěti set obyvatel.

Nejvíce respondentů byla zaměstnána v soukromém sektoru. Druhou nejčastější alternativou byla volba toho, že je respondent zaměstnán jako osoba samostatně výdělečně činná. Za OSVČ se v těsném závěsu umístili studenti, dále zaměstnanci ve státním sektoru a nejméně krát byla vybrána možnost nezaměstnaný a důchodce. V odpovědi jiné se pak většinou objevovala kombinace možností student a zaměstnaný v soukromém sektoru nebo jako OSVČ.

Další část dotazníku se již věnovala vztahu respondentů ke kultuře jako takové a hlavně pak k živému umění s důrazem na divadlo. V rámci dotazníku bylo zkoumáno, jak často chodí respondenti za kulturou, jaké akce navštěvují, kolik za ně utrací a po případě zda jsou zaměstnání v oblasti kultury.

Jak často navštěvují respondenti kulturní akce, ukazuje graf 9.

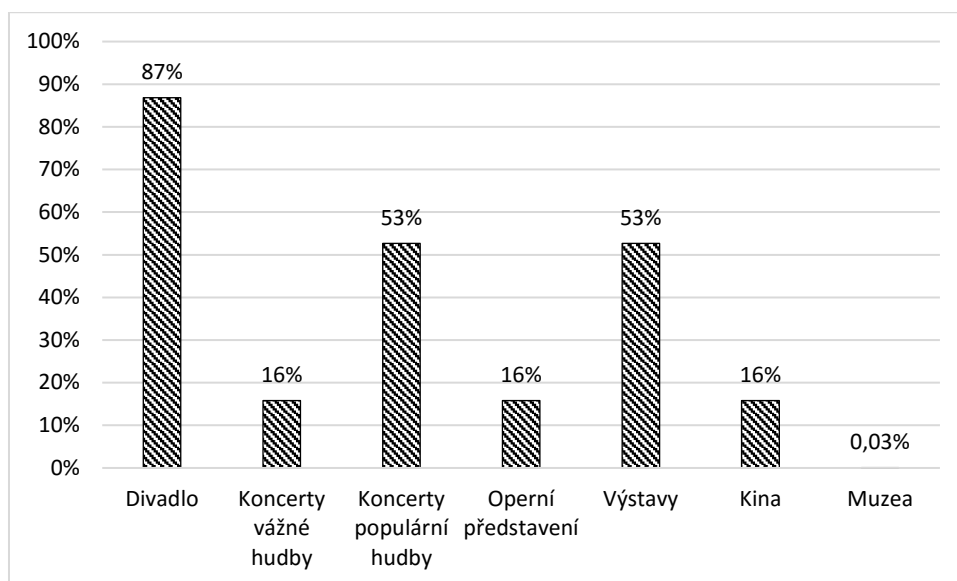
Graf 9: Jak často navštěvujete kulturní akce

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního šetření

Z grafu lze vyčíst, že absolutní většina respondentů navštěvuje kulturní akce. Pouze 8 % dotazovaných nechodí za kulturou vůbec. Jako překvapivé se jeví, že celých 26 % osob chodí za kulturou aspoň jednou za 14 dní. Pro rozklíčování toho, proč je tento poměr takto vysoký, je třeba se podívat na to, kam konkrétně dotazovní chodí. To ukazuje graf 10.

Graf 10: Jaký typ kulturních akcí navštěvujete

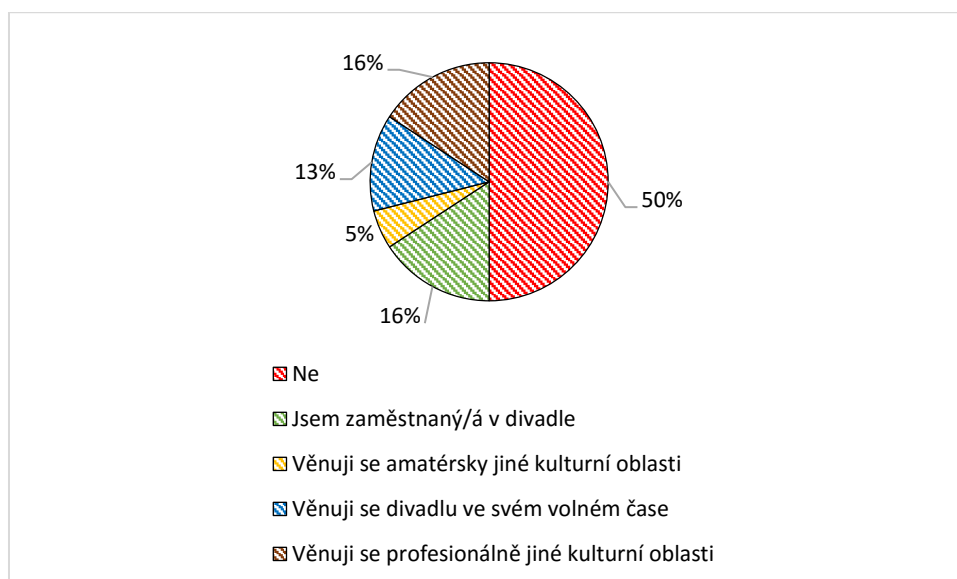

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního výzkumu

Respondenti mohli vybírat více možností, proto součet všech odpovědí přesahuje 100 %. Poměrně překvapivým faktem je, že 87 % dotazovaných navštěvuje divadelní představení. To může být dáno tím, že část dotazníků byla vyplňována po skončení divadelního představení jeho návštěvníky. Naopak pouze 0,3 % dotazovaných navštěvuje muzea. Toto číslo odpovídá třem respondentům.

Na tezi, zda opravdu souvisí vysoký podíl návštěvníků divadel s tím, že právě v divadlech pracuje velké množství dotazovaných, odpovídá graf 11, který zobrazuje, jaký mají respondenti profesní vztah s živým uměním.

Graf 11: Profesní vztah respondentů k živému umění

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního šetření

Z grafu je patrné, že polovina z dotazovaných nemá žádný pracovní vztah k živému umění. Na základě toho lze konstatovat, že právě divadlo se těší poměrně značné oblibě ze strany české veřejnosti, což lze potvrdit i tím, že v posledních letech stoupá návštěvnost českých divadel.

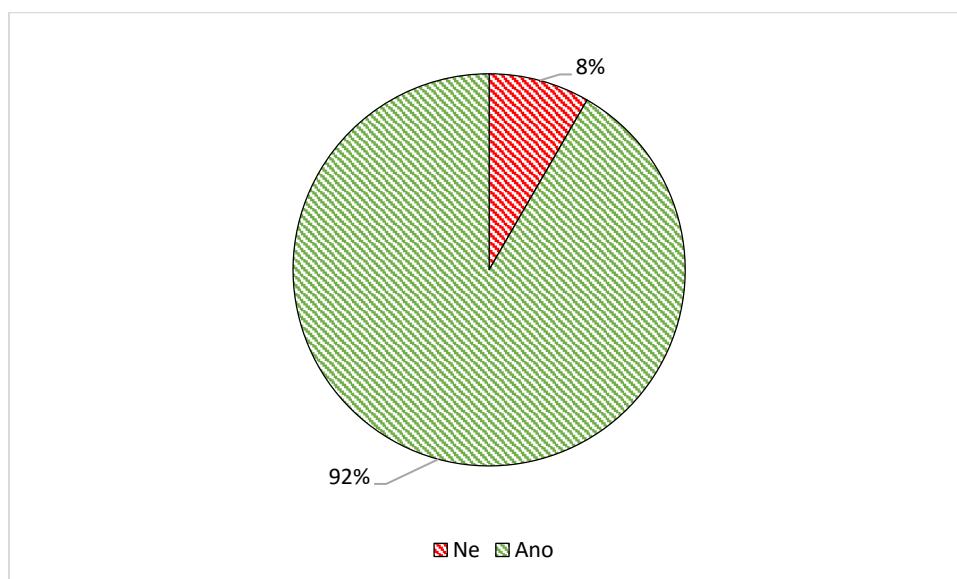
Průměrně respondenti za kulturu utratí mezi 201 – 500 Kč za měsíc, přičemž výše příjmů nemá vliv na objem peněz vynaložených na kulturu. Zatímco přibližně 1 % osob s příjmy mezi 15 001 – 20 000 Kč vydává měsíčně na kulturu částku v rozmezí 1 001 – 1 500 Kč, tak stejné procento osob vydávajících měsíčně více než 30 000 Kč vydává na kulturu jen mezi 201 – 500 Kč.

Poslední část dotazníkového šetření se již týkala možnosti zavedení asignace daně. V této části byli respondenti tázáni na to, zda by uvítali možnost asignace a komu by prostředky z asignace poskytli.

Na otázku, zda by uvítali možnost asignace daně, odpovědělo kladně 92 %. Graf 12 ukazuje poměr odpovědí na otázku, zda by respondenti uvítali možnost asignace daně.

Graf 12: Uvítali byste možnost asignace daně

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního šetření

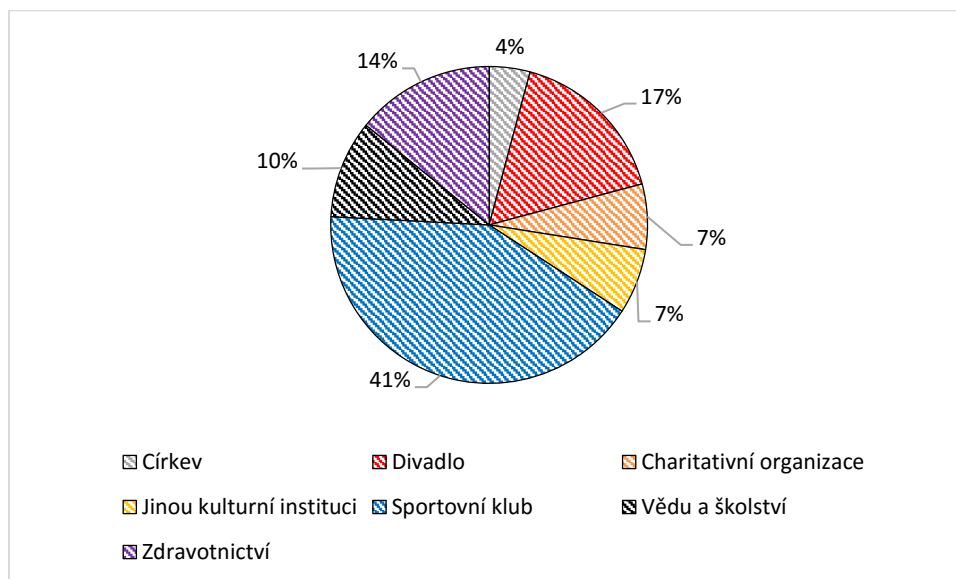
Výsledky šetření jsou do značné míry překvapující a to obzvláště, pokud se vezme v potaz výsledek průzkumu agentury Median, kde bylo pro zavedení asignace pouze 50 % respondentů. Pokud se však výsledky porovnájí s výsledky výzkumu uvedených v diplomové práci Davida Gerneše, tak již není zjištění práce tak šokující. V Gernešově práci se pro zavedení možnosti daňové asignace vyjádřilo takřka 80 % dotazovaných. To že je v rámci této práce výsledek ještě vyšší, je možné vysvětlit jednak tím, že v této práci odpovídali lidé s průměrným vyšším vzděláním než ve zmiňovaném výzkumu, díky čemuž mohli lépe chápat, čeho se daná problematika týká. Pokud se z výsledků obou průzkumů udělá průměr, tak lze říci, že pro zavedení asignace daně je zhruba 85 % dotazovaných.

To, že se takto vysoký podíl lidí pro zavedení asignace daně, však nutně neznamená, že by se tolik lidí reálně do asignování daně po jeho zavedení zapojilo. V praxi by poměr daňových poplatníků využívajících asignaci daně byl nižší. To především díky tomu, že část lidí by odradila administrativa spojená s tímto krokem a další část osob by prostě neměla dostatečnou motivaci k tomu, aby investovala čas do tohoto aktu. Lze tedy říci, že reálně by se do asignování daně zapojilo 50 – 70 % obyvatel.

Poslední část dotazníku se zabývala otázkou, kam by dotazovaní své prostředky získané asignací daně poskytli. Na výběr měli divadla, jiné kulturní instituce, sportovní

kluby, oblast vědy a výzkumu, církve, charitativní organizace a zdravotnictví. To jak se respondenti rozhodli, ukazuje graf 13.

Graf 13: Na jaké odvětví by respondenti poskytli asigované prostředky

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního šetření

Z grafu vyplývá, že nejvíce finančních prostředků by pomocí asignace daně proudilo na podporu sportu. Na něj by část svých daní poukázalo 41 % dotazovaných. Pro divadlo je pozitivní, že se umístilo hned na druhém místě se 17 %. Pokud by se k tomuto číslu připočetl ještě 7% podíl osob, které by daly část svých daní na jiné kulturní instituce, tak z průzkumu vychází, že by na kulturu mohlo takto proudit 24 % všech asigovaných prostředků. Naopak pouze 4 % by šly na podporu církví. Z toho lze vyvodit, že v ČR by asignace jen těžko mohly sloužit k tomu, k čemu byly původně vymyšleny, tedy k financování církví.

K podobným výsledkům došel i Gerneš⁹⁴ ve své diplomové práci, kdy na podporu sportu by šlo 50 % všech asigovaných prostředků, na kulturu 20 %, na zdravotnictví 10 %, na charitu 16 % a na církve opět 4 %. Oproti tomuto průzkumu si pohoršily především charitativní organizace, což ale může být dáno tím, že ve výzkumu v rámci této práce existovaly ještě možnosti asignací ve prospěch vědy a výzkumu. Právě do této oblasti se mohly přesunout preference řady respondentů.

⁹⁴ GERNEŠ, D., *Analýza současného stavu financování sportu z veřejných rozpočtů v ČR a možnosti dalšího rozvoje*, Praha: VŠE, 2016

K odlišným výsledkům došel docent Ševčík⁹⁵ ve své studii. Podle něj by na sport přispívalo přibližně 10 % daňových poplatníků, na kulturu a církev shodně 5 % poplatníků a naopak na zdravotnictví, charitu a vzdělání 75 % dotazovaných.

Výsledky všech tří výzkumů jsou v následující podkapitole použity pro výpočet výnosů z asignace daně pro kulturní odvětví, přičemž vznikly tři varianty příjmů podle toho, kolik procent daňových poplatníků by bylo ochotno přispět ve prospěch divadla. Optimistická varianta vychází z průzkumu veřejného mínění vzniknuvšího v rámci této práce a diplomové práce Davida Gerneše. Pesimistická varianta pak vychází z průzkumu docenta Ševčíka. Zprůměrováním optimistické a pesimistické varianty pak vznikla průměrná varianta.

4.2 Výpočet nákladů na zavedení asignace

Zavedení asignace daně do praxe by bylo spojeno s náklady hlavně na straně veřejných rozpočtů. Kdy nejcitelnější by pro ně byla ztráta spojená s nižšími výnosy z daní z příjmů. Proto, aby bylo možné zjistit, jak velká bude tato ztráta, je třeba udělat několik kroků. Ten první se týká zjištění toho, z kolika procent se na příjmech veřejného rozpočtu podílí právě daně z příjmu PO a FO.

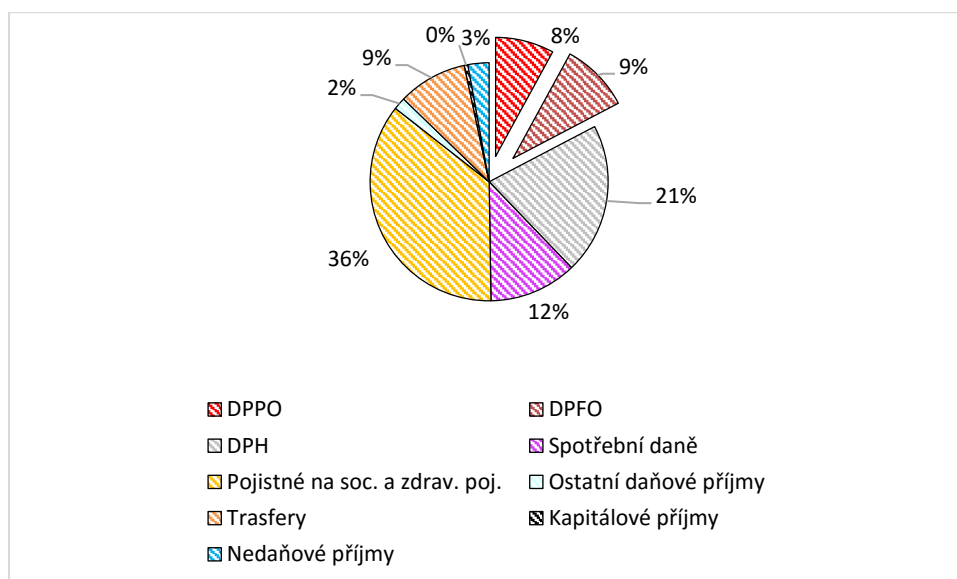
Jelikož daně z příjmů patří mezi tzv.: *sdílené daně*, což znamená, že jsou tyto daně podle určitého klíče rozdělovány mezi státní rozpočet a rozpočty nižší správních celků, tak je třeba celou analýzu rozdělit na dvě části. První část je jednodušší a týká se možné ztráty pro státní rozpočet a druhá se zabývá dopadem na veřejné rozpočty.

Příjmy státního rozpočtu lze rozdělit na daňové a nedaňové. Ty nedaňové se pak dále dělí na kapitálové příjmy, ostatní nedaňové příjmy a přijaté transfery. Daňové pak lze rozdělit na příjmy z přímých daní, příjmy z nepřímých daní a příjmy ze sociálního a zdravotního pojištění. Nejzásadnější pro státní rozpočet jsou příjmy ze sociálního a zdravotního pojištění. Graf 14 ukazuje strukturu příjmů státního rozpočtu v roce 2015.

---

⁹⁵ ŠEVČÍK, M., *Zahraniční zkušenosti s alternativními možnostmi financování sportovního prostředí a jejich možná aplikace v ČR*, [online], Praha: ČOV, 8. 4. 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: www.olympic.cz/upload/files/Financovani-sportu-Sevcik.ppsx

Graf 14: Struktura příjmů státního rozpočtu v roce 2015

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MF ČR, 2015⁹⁶

Z grafu je vidět, že daně z příjmů se na příjmech státního rozpočtu podílí přibližně 17 %. To odpovídá částce 193,8 mld. Kč. Pokud by se snížil výnos z této daně o jedno až dvě procenta, tak by v řeči čísel přišel státní rozpočet o 1,9 respektive o 3,8 mld. Kč. Tato ztráta by však nastala za předpokladu, že by možnost 1% či 2% asignace využilo 100 % daňových poplatníků a veškerá ztráta výnosů by šla na vrub státního rozpočtu.

Před analýzou, jaká by byla ztráta výnosů z výběru z daní z příjmů, je třeba vzít ještě v potaz, že oněch 193,8 mld. Kč je pouze část objemu prostředků, které veřejné rozpočty získají. Velká část totiž připadá rovnou krajům a obcím. Celý systém vypadá následovně. 23,58 % z DPFO vybraných srážkou náleží obcím. Dále obcím náleží 30 % DPFO podle místa bydliště a 22,87 % z vybraných daní z příjmů od fyzických osob ze závislé činnosti a 60 % z hrubého objemu daní od právnických osob sídlících na území dané obce⁹⁷.

⁹⁶ MF ČR, *Státní rozpočet pro rok 2015 v kostce – Informační příručka Ministerstva financí ČR*, Praha: Ministerstvo financí, 2015b, str. 33 – 35, ISBN 978-80-85045-74-1

⁹⁷ FINANČNÍ SPRÁVA, *Rozpočtové určení daní 2013-2015*, [online], Finanční správa, 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/danovy-system-cr/rozpocetove-urceni-dani>

Kraje pak mají nárok na 8,92 % z vybraných daní z příjmů fyzických osob vybraných srážkou, 8,92 % z 60 % celostátně vybraných daní z příjmů fyzických osob z podnikání a 8,65 % z vybraných daní z příjmů od fyzických osob ze závislé činnosti⁹⁸.

Pro výpočet možné ztráty výnosů z asignace daně je tedy třeba brát v potaz celkové inkaso daní. Tabulka 6 ukazuje vývoj inkasa DPFO a DPPO mezi lety 2010 až 2015. V tabulce nejsou zahrnuty srážkové daně. V DPFO je zahrnuto inkaso jak ze závislé činnosti, tak z podnikatelské.

Tabulka 6: Vývoj daňové sazby a inkasa daní z příjmů mezi lety 2010 až 2015 v mil. Kč

Vývoj daňové sazby a inkasa daní z příjmů mezi lety 2010 - 2015 v mil. Kč					
Rok	Daňová sazba pro právnické osoby	Příjem z daně z příjmu právnických osob	Daňová sazba pro fyzické osoby	Příjem z daně z příjmu fyzických osob	Příjem celkem
2010	19%	114 746	15%	119 830	234 576
2011	19%	109 312	15%	122 312	231 624
2012	19%	120 461	15%	123 049	243 509
2013	19%	113 052	15%	128 815	241 866
2014	19%	123 179	15%	131 995	255 173
2015	19%	138 140	15%	138 623	276 763

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Finanční správa, 2015⁹⁹

Po vyčíslení inkasa daní z příjmů již je možné přejít k výpočtu ztráty příjmů veřejných rozpočtů v případě zavedení daňové asignace. V této práci jsou uvažovány 4 varianty. První dvě počítají se stejnou výší daňové asignace pro PO i FO, a to buď 2%, nebo 1% asignací. Další dvě možnosti počítají s rozdílnými sazbami. Jedna možnost počítá s možností asignace 2 % pro FO a 1 % pro PO. Poslední možnost pak počítá pouze s 2% nebo 1% asignací pro FO. Tabulka 7 ukazuje možnou ztrátu z výnosů z daní při zavedení různých variant asignace a při účasti různého počtu poplatníků.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ FINANČNÍ SPRÁVA, *Vývoj inkasa vybraných daní v ČR v letech 1993-2015*, [online], Finanční správa, 2013, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>

Tabulka 7: Výpočet možné ztráty příjmů z daní z příjmů při zavedení různých variant asignace daně v mil. Kč

Možná ztráta výnosů z daně z příjmu po zavedení různé výše asignace daně v mil. Kč				
Varianta	Ztráta při zapojení 100 % poplatníků	Ztráta při zapojení 75 % poplatníků	Ztráta při zapojení 50 % poplatníků	Ztráta při zapojení 25 % poplatníků
2% asignace PO i FO	5 535	4 151	2 768	1 384
1% asignace PO i FO	2 768	2 076	1 384	692
2% asignace FO a 1% asignace PO	4 154	3 115	2 077	1 038
2% asignace FO	2 772	2 079	1 386	693
1% asignace FO	1 386	1 040	693	347

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního výpočtu

Výše ztráty příjmů z daní z příjmů se v případě zavedení možnosti asignace daně pohybuje od 5,5 mld. Kč po 347 mil. Kč v závislosti na tom, jaká varianta by byla zvolena a kolik procent daňových poplatníků by se do ní zapojilo. Podle výsledků šetření, které jsou uvedeny v předchozí kapitole, se lze domnívat, že by možnost daňové asignace využilo odhadem 50 – 75 % poplatníků. Z toho důvodu se velikost ztráty sníží do rozpětí mezi 693 mil. Kč a 4,1 mld. Kč. Na základě slovenské zkušenosti se jako optimální jeví varianta zavedení 2% možnosti asignace pro FO a 1% asignace pro PO. V takovém případě by se ztráta na výběru daní pohybovala mezi 2 mld. Kč až 3,1 mld. Kč v návaznosti na využití institutu asignace daně. Tato ztráta by pak byla rozdělena mezi státní rozpočet a rozpočty správních celků v poměru, jenž je popsán výše.

Na první pohled se zdá, že se jedná o astronomickou částku, ale je si třeba uvědomit, že jen výše státního rozpočtu se v ČR pohybuje kolem 1,2 bilionu Kč a celkové výdaje veřejných rozpočtů se pohybují každý rok kolem 1,6 bil. Kč¹⁰⁰. V tomto objemu finančních prostředků se již nezdá být tato ztráta tak vysoká. Navíc si je třeba uvědomit, že většina peněz z asignace by se do státního rozpočtu vrátila formou jiných daní a díky multiplikačnímu efektu by konečná ztráta na výběru daní nemusela být tak vysoká ba dokonce žádná.

Mimo nákladů plynoucích ze ztráty příjmů pro veřejné rozpočty, je třeba do celkových nákladů započítat i náklady na implementaci asignace daně do praxe. Zde je možné

¹⁰⁰ VOSTROVSKÁ, Z., *Skripta 5HP324 kondiční kurz z praktické hospodářské politiky*, Praha: VŠE, 2015. str. 399

vyjít z poznatků, které byly získány během zavádění asignace do praxe na Slovensku. Podle Brázdy¹⁰¹ muselo Slovensko vynaložit 3 mil. SKK, což v přepočtu v tehdejšímu kurzu je přibližně 2,2 mil. Kč. Lze očekávat, že náklady v ČR by byly asi dvojnásobné vzhledem k tomu, že ČR má přibližně dvakrát tolik obyvatel.

Poslední velkou skupinou spojenou se zavedením asignace do praxe, jsou náklady spojené s propagací. Ty už by ovšem neměly jít na vrub veřejných rozpočtů, ale měly by být plně hrazeny z peněz příjemců asignace daně. Právě zde je jedno z míst, kde by měly zafungovat tržní mechanismy. Břemeno nákladů a propagaci by mělo padnout na bedra příjemců již jen z toho důvodu, že jsou to právě oni, kdo bude mít největší užitek ze zavedení asignace. Samotná výše nákladů na propagaci asignace lze jen těžko odhadnout, jelikož každý subjekt k ní může přistoupit jinak a v návaznosti na koncept kampaně se odvíjí i výše nákladů.

4.3 Výpočet potenciálních příjmů pro divadla

Po analýze nákladů a toho, jak celý systém funguje na Slovensku, je možné konečně přistoupit k výpočtu potencialních příjmů, které by z asignace daně plynuly divadelním souborům.

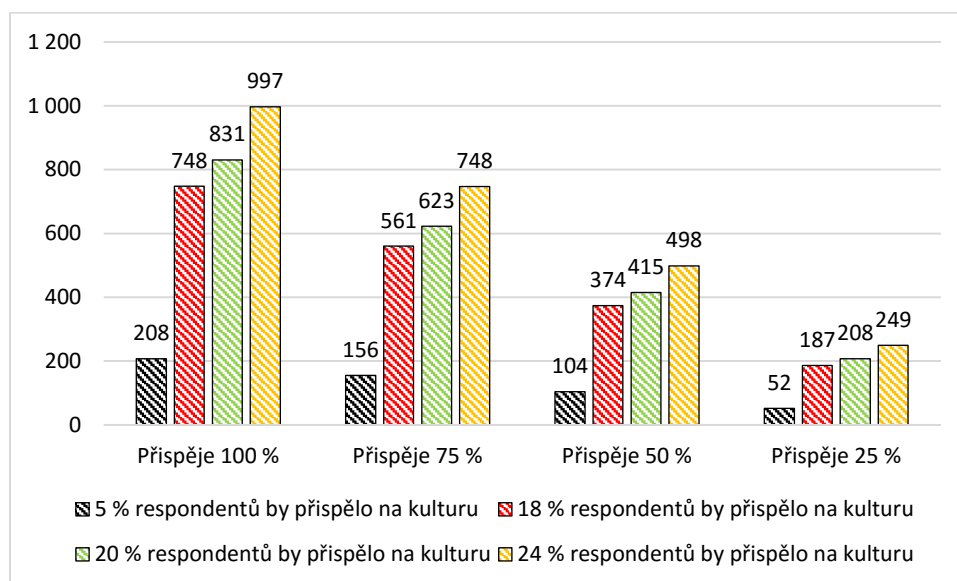
Z předchozích kapitol plyne, že na oblast kultury, či divadel by přispívalo 5 až 24 % osob, jež by byly pro zavedení asignace daně. Zároveň byl spočítán, objem prostředků získaných celkovou asignací. Ten by se měl pohybovat někde mezi 2 až 3,1 mld. Kč. Z toho lze jednoduchým výpočtem zjistit, kolik finančních prostředků by šlo na divadlo či živá umění¹⁰². Ve výpočtu bylo počítáno se čtyřmi variantami. Tři varianty byly zvoleny dle tří již zmíněných průzkumů. Čtvrtá možnost byla spočtena jako průměr ze tří průzkumů. Graf 15 ukazuje příjmy, které by plynuly do kultury v závislosti na míře preferencí donátorů při 1% asignaci pro PO a 2% asignaci pro FO.

---

¹⁰¹ BRÁZDA, N., *Asignačný bumerang*, [online], Changenet, 2. 11. 2006, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: <http://www.changenet.sk/?section=forum&x=237952&cat=14675>

¹⁰² Pouze v rámci této práce byly zjišťovány preference respondentů v oblasti přispívání asignovaných prostředků přímo na divadlo. Ostatní dvě studie, které jsou v práci využity, zjišťují preference pouze v oblasti kultury jako takové.

Graf 15: Potencionální příjmy pro kulturu z asignace daní z příjmu v návaznosti na preferenci donátorů při 1% asignaci pro PO a 2% asignaci pro FO v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastního výpočtu

Z grafu lze vyčíst, že kulturní odvětví by získalo 52 až 997 mil. Kč v návaznosti na to, kolik osob by se rozhodlo využít možnost asignace daně a na tom, kolik procent donátorů by věnovalo prostředky z asignace na kulturu. Z předchozího šetření se jako nejpravděpodobnější jeví situace, kdy by možnost asignace využilo 75 % daňových poplatníků a z toho by 18 % přispělo na kulturu. V takovém případě by do kulturního odvětví přiteklo 623 mil. Kč. Pokud by bylo počítáno s tím, že 71 %¹⁰³ osob dávající peníze na kulturu by dávalo své prostředky na divadlo, tak by divadelním souborů přišla každý rok částka přesahující 440 mil. Kč. Podle NIPOSU¹⁰⁴ bylo v roce 2015 v ČR 143 divadel. Na každé divadlo by tak připadla částka 3,07 mil. Kč. Toto číslo je však nutné brát s velkou rezervou, jelikož do výkazu NIPOSu nejsou zahrnuty všechny divadelní soubory a dále amatérské a poloamatérské soubory, které by měly na příspěvky z asignace také nárok. Naopak je diskutabilní, zda by výnosy z asignace daně mohla čerpat i divadla zřizovaná jako příspěvkové organizace.

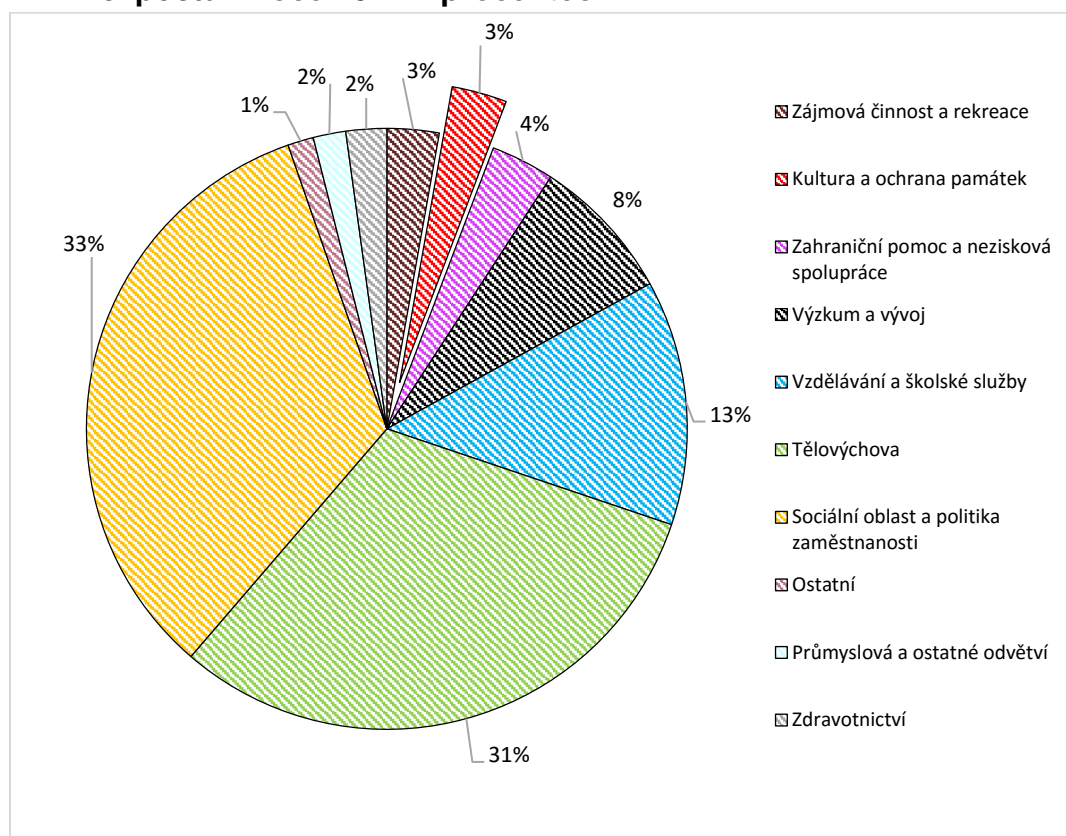
¹⁰³ K této hodnotě bylo dojito následovně: Dle průzkumu veřejného mínění vzniklého v rámci této práce by na divadlo poslalo asignované prostředky 17 % dotazovaných. Dalších 7 % by tyto prostředky dalo na jiné kulturní instituce. Dohromady by tedy na kulturu přispívalo 24 % dotazovaných a oněch 17 % jdoucích na divadlo, tvoří právě 71 %.

¹⁰⁴ NIPOS, *Kultura České republiky v číslech*, [online], Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2016, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Kultura_v_cislech_2016_web.pdf

Pro divadelní subjekty a celou kulturní obec by měla být snaha prosadit daňové asignace jednou z největších priorit, jelikož podle výzkumu by jim mohla přinést další prostředky na jejich činnost. Ostatní odvětví neziskového sektoru nemusí být k lobování za zavedení daňové asignace tolik aktivní, jelikož jen ze státního rozpočtu jim proudí v porovnání s kulturou násobně více prostředků. Graf 16 ukazuje podíl příjmů jednotlivých odvětví neziskového sektoru ze státního rozpočtu za rok 2014.

Graf 16: Podíl příjmů jednotlivých odvětví neziskového sektoru ze státního rozpočtu v roce 2014 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Vláda ČR, 2016¹⁰⁵

Z grafu je patrné, že na kulturu plynou jen 3 % z 9,3 mld. Kč určených na podporu neziskového sektoru, což odpovídá přibližně 276 mil. Kč. Tato částka se však ještě dál dělí mezi ochranu a opravy památek a další oblasti kultury. Na živá umění, tak zbyde jen nepatrný zlomek z oněch 276 mil. Kč. Po případném zavedení asignace daně by jen na divadlo mohlo plynout ročně 440 mil Kč. Lze tedy říci, že i kdyby nakonec nebyly naplněny optimistické výsledky této práce a k divadlům se nakonec dostalo jen 25 %

¹⁰⁵ VLÁDA ČR, *Rozbor financování nevládních neziskových organizací ze státního rozpočtu v roce 2014*, [online], Praha: Vláda ČR, 2016, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2014_material_pro_web.pdf

částky, která byla vypočtena, tak by se jednalo o značné navýšení rozpočtů divadelních organizací a zavedení asignace daně by tedy z pohledu divadla mělo smysl, avšak za předpokladu, že by nebyly razantně pokráčeny dosavadní příjmy z veřejných rozpočtů.

5 Závěr

Daňová asignace je úzce spjatá s problematikou veřejných rozpočtů a daňovou soustavou. Daně jsou jedním ze základních příjmů veřejných rozpočtů. Například v ČR tvoří daňové příjmy 52 % příjmů státního rozpočtu, pokud by byly započteny i kvazi daně, tak by dohromady s daněmi tvořily 88 % příjmů. Proto je třeba před zavedením asignace daně vhodně zvolit její výši a důkladně zanalyzovat dopady na veřejné rozpočty.

Samotné daňové asignace byly poprvé zavedeny ve Španělsku a Itálii a měly sloužit především na podporu církví. Časem se toto opatření fiskální politiky rozšířilo i do dalších evropských zemí, kde však již sloužilo jako podpora celého neziskového sektoru. Mezi hlavní výhody asignací daní patří zavedení konkurenčního prostředí a tržních mechanismů do neziskového sektoru. Ty jsou nastoleny pomocí soutěže o příspěvky z řady daňových poplatníků. Ti si většinou vybírají neziskovou organizaci buď proto, že se jim líbí to, co konkrétní organizace vykonává za činnost, nebo z toho, že z podpory dané organizace mají vlastní profit, díky tomu, že v ní sami působí. Mezi další výhody asignace daně patří posílení pouta a sounáležitosti mezi neziskovými organizacemi a občany, čímž vzniká pospolitější občanská společnost a v neposlední řadě vede tento systém k odstranění korupce a zamezuje dobývání renty.

Jako největší nevýhody daňové asignace se mimo ztráty příjmů pro veřejné rozpočty může jevit porušení samotné podstaty daně a účelové zakládání neziskových organizací, které mají za cíl pouze využívat prostředky z asignace daně.

Pro ČR by v oblasti asignace mohlo být za vzor Slovensko, které zavedlo možnost 1% asignace daně pro FO v roce 2001. Pro PO byla poprvé tato možnost zavedena v roce 2002. Od roku 2004 mohly PO i FO asignovat až 2 % ze svých daní z příjmů. Postupně však docházelo ke zpřísnování podmínek a do budoucna se plánuje, že PO budou moci asignovat pouze 0,5 % ze své daně z příjmu. Naopak v roce 2014 byla zavedena možnost 3% asignace pro FO v případě, že se věnuje aspoň 40 hodin za rok dobrovolnické činnosti. Nejvíce peněz bylo pro neziskový sektor na Slovensku získáno v roce 2009. Konkrétně se jednalo o částku přesahující 55 mil. eur. Díky hospodářské krizi a zpřísnění podmínek pro asignaci se do roku 2015 nepovedlo tuto částku překonat. Samotný systém asignace není příliš složitý a je koncipován tak, aby se do něj mohl zapojit opravdu každý.

V rámci práce bylo provedeno dotazníkové šetření, které zkoumalo mimo demografických údajů ještě vztah respondentů ke kultuře a divadlu. Dále bylo v rámci výzkumu zjišťováno, zda by byli pro zavedení asignace a komu by prostředky poskytli. Celkem bylo takto získáno 120 odpovědí. V nich se pro zavedení asignace daně vyslovilo 92 % respondentů. Na divadlo či jiné kulturní instituce by asigované prostředky poskytlo 24 % dotazovaných, což je vyšší číslo než v případě výzkumů docenta Ševčíka, zde by na kulturu přispělo jen 5 % dotazovaných a než v případě výzkumu Davida Gerneše v jeho diplomové práci, tam by na kulturu přispělo 20 % dotazovaných. Zajímavý je též fakt, že 87 % dotazovaných nejčastěji navštěvuje z kulturních akcí divadelní představení.

Samotná asignace daně by pro veřejné rozpočty znamenala ztrátu příjmů mezi 347 mil. – 5 mld. Kč v závislosti na tom, jak velké procento z daně z příjmu by bylo možné asigovat a kolik procent občanů by se do asignace daně aktivně zapojilo. V rámci práce byla jako nejvhodnější možnost vybrána situace, kdy FO mohou asigovat 2 % ze své daně z příjmů a PO 1 %. V takovém případě by se ztráta výnosů z daně z příjmů pohybovala mezi 1 až 4,1 mld. Kč opět v návaznosti na tom, kolik procent daňových poplatníků by možnost asignace využilo. Jako nejpravděpodobnější se jeví možnost, že by asignaci využívalo 50 – 75 % poplatníků. V takovém případě by ztráta na výběru daní činila 1,3 – 2 mld. Kč. Část peněz by se však do veřejných rozpočtů vrátila prostřednictvím jiných daní.

Ostatní náklady na zavedení asignace daně do praxe jsou z hlediska veřejných rozpočtů zanedbatelné, jelikož náklady na zavedení softwaru byli na Slovensku 2,2 mil. Kč a náklady na propagaci asignace daně by byly hrazeny příjemci asigovaných peněz.

Za předpokladu, že by byla zavedena výše navrhovaná verze asignace, by na kulturu a potažmo divadla připadla částka kolem 440 mil Kč. Výpočet byl proveden na základě výzkumu veřejného mínění a dopočítání finančních prostředků, které by podle preferencí daňoví poplatníci posílali na kulturu.

Daňová asignace se tedy jeví jako nástroj, který by mohl pomoci nejen českému divadlu, ale i celému neziskovému sektoru. Jejím zavedení do praxe brání především složitý legislativní proces a jistá neochota zákonodárců, kteří by tak z části přišli o možnost rozhodovat o tom, kam poputují veřejné prostředky.

Zdroje

BOUKAL, P., *Fundraising pro neziskový sektor*, Praha: Grada Publishing, 2013 str. 214 – 215, ISBN 978-80-247-4487-2

DVOŘÁK, J., *Malý skovník managementu divadla*. Praha: Pražská scéna, 2005, ISBN 80 – 861- 1024-91

ČERNÝ, O., *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2013

ČSÚ, *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu*, Praha: Český statistický úřad, 23. 12. 2014, kód publikace 170232-14

GERNEŠ, D., *Analýza současného stavu financování sportu z veřejných rozpočtů v ČR a možnosti dalšího rozvoje*, Praha: VŠE, 2016

JÍLEK, J., *Finance v globální ekonomice I: Peníze a platební styk*. Praha: Grada, 2013, ISBN 978-80-247-3893-2

KUBÁTOVÁ, K., *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, ISBN 978-80-7357-574-8

HEDERSON, D., *The Concise Encyclopedia of Economics*. Indianapolis: Liberty Fund, 2008 ISBN 08-659-7665-1

HOLMAN, R., *Ekonomie 4. aktualizované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-891-6

MEDIAN, *Daňové asignace – průzkum veřejného mínění*, červen 2005

MF ČR, *Státní rozpočet pro rok 2015 v kostce – Informační příručka Ministerstva financí ČR*, Praha: Ministerstvo financí, 2015b, str. 33 – 35, ISBN 978-80-85045-74-1

NEKOLNÝ, B - ŽÁKOVÁ, E. *Studie současného stavu podpory umění Svazek II.*, Praha: Divadelní ústav, 2011. ISBN 978-80-7008-266-9

NEKOLNÝ, Bohumil. *Transformace divadla*. In: Studie současného stavu podpory umění: Svazek I. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2009, str. 7; Proculture.e4you.cz, 2009. *Transformační proces příspěvkových organizací hl. m. Prahy v oblasti kultury*.

NEKOLNÝ, B. Divadlo v České republice po roce 1989. In B. Nekolný, *Divadelní systémy a kulturní politika* (stránky 9-47). Praha: Divadelní ústav, 2006a ISBN 80-7008-197-X

ŠIROKÝ, J. a KOL., *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. PRAHA: C. H. Beck, 2008, str. 124 – 125, ISBN 978-80-7400-005-8

OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L., *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, 2010. str. 171, ISBN 978-80-247-3228-2

PŘIBYL, J., *Daňové asignace v ČR* In *Theoretical and Practical Aspects of Public Finance*. Praha: Oeconomica, 2006, ISBN 80-245-1032-4

VOSTROVSKÁ, Z., *Skripta 5HP324 kondiční kurz z praktické hospodářské politiky*, Praha: VŠE, 2015. str. 87 – 399

VRBÍKOVÁ, A., *Daňové asignace jako možný zdroj financování nevládních neziskových organizací*, Diplomová práce na Fakultě podnikohospodářské, Praha: VŠE, 2013. str. 31 - 32

Online zdroje

ASFIN, *TOP prijímatelia asignácie za rok 2014*, [online], ASFIN, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.asfin.sk/?p=984>

AVPO, *Co je veřejná prospěšnost*, [online], AVPO, 2014, [citováno 11. 12. 2015] dostupné z: <http://www.avpo.cz/2014/co-je-verejna-prospesnost/>

BALAŠČÁKA, F., *Prvý a druhý pohľad na firemné nadacie*. [online], ASFIN, 2013. [citováno 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.asfin.sk/?p=790>

BÁRTA, J., *Daňové asignace - přínos či riziko?*, [online], ECONET, 2004, [citováno 27. 9. 2016] dostupné z: http://ecf.cz/txt_kom_full.stm?x=184745

BEDNÁR, M., *Výsledky volieb 2016*, [online], Výsledkyvolieb2016, 2016, [citováno 4. 4. 2016] dostupné z: <http://vysledky-volieb.sk/>

BRÁZDA, N., *Asignačný bumerang*, [online], Changenet, 2. 11. 2006, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: <http://www.changenet.sk/?section=forum&x=237952&cat=14675>

CARDO, *Asignacia 2 % alebo 3 %*, . [online], CARDO, 2016. [citováno 27. 6. 2016], dostupné z: <http://www.dobrovolnictvo.sk/menu/2/41/asignacia-2%2525-alebo-3%2525>

ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2013*. [online], Praha: Český statistický úřad, 29. 5. 2015, [citováno 30. 3. 2016] dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-uctu-kultury-za-rok-2013>

ČSÚ, *Výsledky účtu kultury za rok 2011*. Praha: 2013, citováno 10. 10. 2013, dostupné z: <http://notes3.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3318-13>

EUROSTAT, *HDP na regionální úrovni*, [online], EUROSTAT, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_at_regional_level/cs

EVROPSKÁ KOMISE, *Social values, Science and Technology*, [online], Brusel: Eurobarometr, červen 2005, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_225_report_en.pdf

FINANČNÍ SPRÁVA, *Rozpočtové určení daní 2013-2015*, [online], Finanční správa, 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/danovy-system-cr/rozpoctove-urceni-dani>

FINANČNÍ SPRÁVA, *Vývoj inkasa vybraných daní v ČR v letech 1993-2015*, [online], Finanční správa, 2016b, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>

FINANČNÍ SPRÁVA, *Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní*. [online], Finanční správa, 1. 1. 2016a, [citováno 23. 3. 2016] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpoctu-kraju-a-obci-3736>

FINANČNÍ SPRÁVA, *Daně*. [online], Finanční správa, 2016b, [citováno 23. 3. 2016] dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane>

KOŘÍNEK, D., *Peníze na dobrý nápad. Češi přispívají čím dál víc*. [online], Aktuálně.cz, 9. 8. 2015, [citováno 2. 7. 2016] dostupné z: [http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/penize-na-dobry-napad-cesi-prispivaji-cim-dal-vic/r~e7f9e3c2344811e5ae1b002590604f2e/](http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/penize-na-dobry-napad-cesi-prispivaji-cim-dal-vic/)

KPMG, *Koncepce financování sportu v České republice – Analyticko – koncepční studie*, [online], KPMG, 2012, [citováno 24. 9. 2015] dostupné z: http://www.olympic.cz/financovani/docs/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v_9a.pdf

MF ČR, *Seznam vládních institucí v ČR – říjen*. [online], MF ČR – sekce 06 – Veřejné rozpočty, 2. 11. 2015a, [citováno 22. 3. 2016] dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rozpoctove-ramce-statisticke-informace/verejny-sektor/sektor-vladnich-instituci/2015/seznam-vladnich-instituci-v-cr-2015-21242>

MINISTERSTVO FINANČÍ SLOVENSKE REPUBLIKY, *Státní závěrečné účty mezi lety 2000 – 2010*, [online], MF SR, 2016. [citováno 11. 6. 2016], dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=7962>

MINISTERSTVO FINANČÍ SR, *Návrhy štátného záverečného účtu 2011 – 2015*, [online], MF SR, 2016. [citováno 11. 6. 2016], dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=10750>

MITCHELL, D., *Tax Competition and Fiscal Reform: Rewarding Pro-Growth Tax Policy*. [online], CATO Institut, 2. 11. 2015a, [citováno 22. 3. 2016] dostupné z: <http://object.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/papers/russiaconference/mitchell.pdf>

MK ČR, *Rozpočet pro rok 2015*, [online], Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2015 [citováno 11. 12. 2015] Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/povinne-zverejnovane-informace/Schvaleny-rozpocet-2015---Ukazatele_1.pdf

MMF, *Report for Selected Countries and Subjects*, [online], Washington D. C.: International Monetary Fund, duben 2016 [citováno 20. 6. 2016] Dostupné z: www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=61&pr.y=12&sy=2009&ey=2016&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=936&s=NGDP_RP_CH&grp=0&a=

MOLOKÁČ, T. a HAGAR, E., FINANČÍ SR, *Dve percenta informácií o asignácii*, [online], MF SR, 2015. [citováno 28. 6. 2016], dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10126>

MPSV ČR, *Důchodová reforma*, [online], Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2012 [citováno 29. 3. 2016] Dostupné z: www.mpsv.cz/files/clanky/10407/22022011_p1.pdf

NIPOS, *Kultura České republiky v číslech*. [online], Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2013, [citováno 11. 12. 2015] Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Kultura_v_cislech_2013_web.pdf

NIPOS, *Kultura České republiky v číslech*, [online], Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2016, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z:

http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Kultura_v_cislech_2016_web.pdf

RESLOVÁ, M., *Stane se Národní divadlo a.s. realitou?*, [online], Praha: Česká pozice, 8. 12. 2012, [citováno 11. 12. 2015] dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/domov/politika/stane-se-narodni-divadlo-realitou>

SVOBODOVÁ, K., *ANALÝZA: Demografické stárnutí ČR podle výsledků projekce*, [online], Praha: demografie, 23. 3. 2012, [citováno 2. 7. 2016] dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=824

ŠEVČÍK, M., *Zahraniční zkušenosti s alternativními možnostmi financování sportovního prostředí a jejich možná aplikace v ČR*, [online], Praha: ČOV, 8. 4. 2013, [citováno 10. 11. 2015] dostupné z: www.olympic.cz/upload/files/Financovani-sportu-Sevcik.ppsx

VLÁDA ČR, *Rozbor financování nevládních neziskových organizací ze státního rozpočtu v roce 2014*, [online], Praha: Vláda ČR, 2016, [citováno 3. 7. 2016] dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2014_material_pro_web.pdf

VOJÍKOVÁ, M., *Definitivní konec druhého důchodového pilíře a změny ve třetím pilíři*, [online], Praha: Zprávy Alfa 9, 9. 11. 2015, poslední aktualizace 12. 1. 2016 [citováno 29. 3. 2016] dostupné z: <http://zpravy.alfa9.cz/absolutenm/templates/zprava.aspx?a=40097>

WORLD BANK, *GDP per capita*. [online], IBRD, 2016. [citováno 4. 4. 2016], dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

Právní normy

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v příslušných novelizacích

Zákona č. 595/2003 Z.z., o dani z příjmů

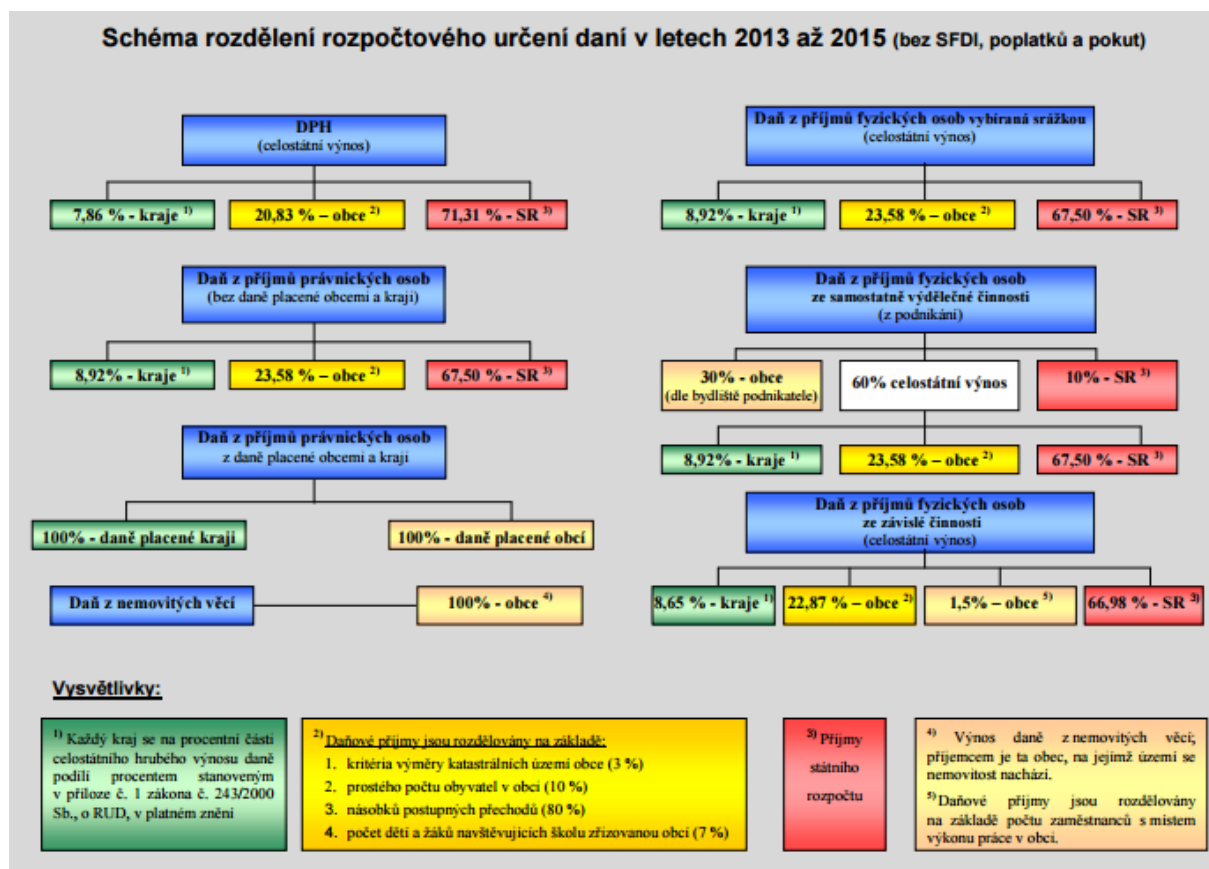
Oral History

BOHADLOVÁ, K., *Osobní rozhovor s ředitelkou divadelního souboru Geisslers Hofcomodianten z.s.*, rozhovor vedl David Gerneš v Praze 12. 12. 2015

ŠTĚPÁNEK, P., *Přednáška z předmětu 5HP502 Národohospodářské rozhodování*, Praha 2. 10. 2015

Přílohy

Příloha 1: Schéma rozpočtového určení daní mezi lety 2013 – 2015

Zdroj: Finanční správa, 2013

Příloha 2: Formulář pro dobrovolníky

VŠPv12_1		VYHLÁSENIE			
o poukázaní sumy do výšky 2% resp. 3% ¹⁾ zaplatenej dane z príjmov fyzickej osoby podľa § 50 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorej bolo za zdaňovacie obdobie vykonané ročné zúčtovanie predávkov na daň z príjmov zo závislej činnosti					
Údaje sa vyplňajú paličkovým písmom (podľa tohto vzoru), písacím strojom alebo tlačiarňou, a to čiernou alebo tmavomodrou farbou. Á Á B B C C D D E E F F G G H H I I J J K K L L M M N N O O P P Q Q R R S S T T Ú Ú V V X X Y Y Z Z 0 0 1 1 2 2 3 3 4 4 5 5 6 6 7 7 8 8 9 9					
01 - Rodné číslo	02 - Dátum narodenia	03 - Rodisk 03 sa vyplňa, len ak ide o daňovníka, ktorý nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky		04 - Údava sa zdaňovacie obdobie, za ktoré sa platí daň	
		Rok 2 0 1 3			
I. ODDIEL - ÚDAJE O DAŇOVNÍKOVI					
05 - Príзвиčko		06 - Meno		07 - Titul	
Adresa trvalého pobytu alebo pobytu na území SR, kde sa daňovník obvykle v zdaňovacom období zdržiaval (vymačl sa x)					
08 - Ulica				09 - Číslo	
10 - PSČ		11 - Obec		12 - Štát	
13 - Číslo telefónu					
0 /		1) Podiel do výšky 3% zaplatenej dane môže prijímateľovi poukázať fyzická osoba, ktorá v zdaňovacom období vykonávala dobrovoľnícku činnosť podľa zákona č. 406/2011 Z.z. počas najmenej 40 hodín a predtým o tom písomne potvrdenie, ktoré je prílohou tohto vyhlásenia.			
Suma do výšky 2% resp. 3% ¹⁾ zaplatenej dane					
Zaplatená daň, z ktorej sa vypočíta suma do výšky 2% resp. 3% ¹⁾ zaplatenej dane				14	
Suma do výšky 2% resp. 3% ¹⁾ zo zaplatenej dane z r. 12 (minimálne 3,32 eura)				15	
Na r. 12 sa uvádza daňová povinnosť daňovníka, zmlúnená o daňový bonus, vypočítaná v roku (nie daň na úrad), v ktorom sa podáva toto vyhlásenie; uvádza sa riadok 03 z potvrdenia o zaplatení dane, ktoré je súčasťou tohto vyhlásenia. Na r. 13 sa uvádza suma zaokrúhlená a prirúčaná na dve desatinné miesta, pričom táto suma nesmie byť nižšia ako 3,32 eura.					
16 - Dátum zaplatenia dane		Z riadku 05 potvrdenia o zaplatení dane, ktoré je súčasťou vyhlásenia. V prípade daňového preplachu z ročného zúčtovania predávkov na daň sa uvedie dátum 31. marec zdaňovacieho obdobia, v ktorom sa toto vyhlásenie podáva.			
II. ODDIEL - ÚDAJE O PRÍJIMATEĽOVI					
17 - IČO / SID		18 - Právna forma			
30849446 /		občianske združenie			
19 - Obchodné meno (názov)					
CARDO - Národné dobrovoľnícke centrum					
20 - Sídlo - Ulica				21 - Číslo	
Tomášikova				3/A	
22 - PSČ		23 - Obec			
82101		Bratislava			
Vyhlasujem, že uvedené údaje v tomto vyhlásení sú pravdivé.		Dátum		Podpis daňovníka	
		. 2 0 1 4			
Záznamy daňového úradu					
Miesto pre evidenčné číslo					
Odtlačok prezentačnej pečiatky daňového úradu					

**Příloha 3: Objem financí jdoucích na kulturu v SR ze státního rozpočtu mezi roky
2011 – 2015 v tis. eur**

Výdaje na oddíl rekreace, kultura a náboženství		
Rok	Plánované výdaje	Skutečné výdaje
2011	239 932	259 671
2012	307 476	287 391
2013	319 039	279 136
2014	296 872	300 786
2015	279 136	336 886

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Ministerstvo financí SR, 2016¹⁰⁶

---

¹⁰⁶ MINISTERSTVO FINANČÍ SR, *Návrhy státního závěrečného účtu 2011 – 2015*, [online], MF SR, 2016. [citováno 11. 6. 2016], dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=10750>

Příloha 4: Dotazník k průzkumu veřejného mínění

Průzkum veřejného mínění

Dobrý den, mé jméno je David Gerneš a jsem studentem Divadelní fakulty múzických umění (DAMU). V současné době píši na katedře produkce bakalářskou práci na téma „*Je daňová asignace cestou ke zlepšení financování divadel v ČR?*“. V rámci své práce zkoumám, jaký mají názor na podporu kultury a zejména divadel z veřejných rozpočtů daňoví poplatníci. Prosím, věnujte mi několik minut a odpovězte na následující otázky týkající se této problematiky.

- 1) **Pohlaví**
  - a) Muž
  - b) Žena
- 2) **Věk**

.....
- 3) **Vzdělání**
  - a) Základní
  - b) Vyučen/a
  - c) Střední s maturitou
  - d) Vyšší odborné vzdělání
  - e) Vysokoškolské vzdělání
- 4) **Velikost obce, ve které aktuálně žijete**
  - a) 0 – 500 obyvatel
  - b) 501 – 2 000 obyvatel
  - c) 2 001 – 10 000 obyvatel
  - d) 10 001 – 50 000 obyvatel
  - e) 50 001 – 100 000 obyvatel
  - f) Více než 100 000 obyvatel
- 5) **Druh pracovního poměru**
  - a) Student/ka
  - b) Nezaměstnaný/á
  - c) Zaměstnaný/á ve státním sektoru
  - d) Zaměstnaný/á v soukromém sektoru
  - e) OSVČ
  - f) Důchodce/důchodkyně
  - g) Jiné.....
- 6) **Váš měsíční příjem**
  - a) 0 – 5 000 Kč
  - b) 5 001 – 10 000 Kč
  - c) 10 001 – 15 000 Kč
  - d) 15 001 – 20 000 Kč
  - e) 20 001 – 25 000 Kč
  - f) 25 001 – 30 000 Kč
  - g) Více než 30 000 Kč
- 7) **Věnujete se aktivně divadlu či jiným kulturním aktivitám?**
  - a) Ano, jsem zaměstnaný/á v divadle
  - b) Ano, věnuji se divadlu ve svém volném čase
  - c) Ano, věnuji se profesionálně jiné kulturní oblasti
  - d) Ano, věnuji se amatérsky jiné kulturní oblasti
  - e) Ne
- 8) **Navštěvujete pravidelně divadla či jiné kulturní instituce?**
  - a) Ano, navštěvuji divadla a kulturní instituce minimálně jednou za týden
  - b) Ano, navštěvuji divadla a kulturní instituce aspoň jednou za 14 dní
  - c) Ano, navštěvuji divadla a kulturní instituce aspoň jednou do měsíce
  - d) Ano, ale v jiné časové periodě
  - e) Ne
- 9) **Pokud pravidelně navštěvujete kulturní instituce, můžete prosím uvést, jaké akce si vybíráte (možné uvést více odpovědí)**
  - a) Divadelní představení
  - b) Koncerty vážné hudby
  - c) Koncert populární hudby

- d) Operní představení
- e) Baletní představení
- f) Kina
- g) Výstavy
- h) Jiné.....

10) Kolik peněz měsíčně utratíte za kulturu aktivity?

- a) 0 Kč
- b) 1 – 200 Kč
- c) 201 – 500 Kč
- d) 501 – 1 000 Kč
- e) 1 001 – 1 500 Kč
- f) 1 501 – 2 000 Kč
- g) Více než 2 000 Kč

11) Uvítal/a byste možnost odvést 1 % Vaší daně z příjmu ve prospěch konkrétního sportovního spolku, klubu či kulturní instituce?

- a) Ano
- b) Ne

12) Pokud ano, na jaký obor byste přispěl/a? (prosím vyberte pouze jednu odpověď)

- a) Sportovní klub
- b) Divadlo
- c) Jinou kulturní instituci
- d) Církev
- e) Charitativní organizace (Červený kříž, Kapka naděje, Liga proti rakovině)
- f) Zdravotnictví (Domovy důchodců, nemocnice)
- g) Vědu a školství

Děkuji Vám za Váš čas